యజుర్వేద ఆబ్దిక మంత్రము, ధర్మపురి

|| ఓం ||

|| ఓం ||

సంకలనకర్త :

కొరిడె శ్రీనివాస్

కొరిడె శ్రీధర్

మహాశక్తి దేవాలయము అర్చకులు

హోమ్‌లైన్ రెసిడెన్సీ, చైతన్యపురి, కరినగరము. (ధర్మపురి).

సెల్ : 9440388520, 9059903350

కొలిడె కిష్టయ్య శర్మ గారి జ్ఞాపకార్థం

కీ॥శే॥ కొలిడె కిష్టయ్య శర్మ గారు

Rtd. Head Master

జననం : 17-10-1944 మరణం : 22-02-2017

ధర్మపురి.

యజుర్వేద ఆబ్ధిక మంత్రము, ధర్మపురి

సంకలన కర్తలు :

కొరిడె శ్రీనివాస్

కొరిడె శ్రీధర్

హోమ్‌లైన్ రెసిడెన్సి, ఇ.నెం. **2-10-1614/1,**

ఫ్లాట్ నెం. **103,** చైతన్యపురి, కరినగరము. (ధర్మపురి)

(మహాశక్తి దేవాలయము అర్చకులు)

సెల్ : **9440388520, 9059903350**

యజుర్వేద ఆబ్దిక మంత్రము, ధర్మపురి :

సంకలన కర్తలు :

కొరిడె శ్రీనివాస్, కొరిడె శ్రీధర్

మొదటి ముద్రణ : **11-02-2018**

ప్రతులకు :

కొరిడె శ్రీనివాస్

కొరిడె శ్రీధర్

హోమ్‌లైన్ రెసిడెన్సి, ఇ.నెం. 2-10-1614/1,

ఫ్లాట్ నెం. 103, చైతన్యపురి,

కరినగరము. (ధర్మపురి).

(మహాశక్తి దేవాలయము అర్చకులు)

సెల్ : 9440388520, 9059903350

కవర్ డిజైన్ & అక్షరాలంకరణ :

వడ్లకొండ శ్రావణ్ కుమార్

కరినగరము.

సెల్ : 83749 29195, 94931 77719

ముద్రణ :

వశిష్ఠ డిజైన్స్

కరినగరము.

1. ఉనమాసానువమాసిక 12వ రోజు
2. ద్వితీయ (నెలకు)
3. త్రైపక్షిక మాసాను (నెలపదిహేను 41 నుండి 45 మధ్యలో
4. తృతీయ (రెండవ నెల)
5. చతుర్థ (మూడవ నెల)
6. పంచమ (నాలుగవ నెల)
7. షాన్మాసిక (ఐదవ నెల)
8. ఉనషాన్మాసిక (5 నెలల 15 రోజుల 71-75)
9. సప్తమ (6వ నెల)
10. అష్టమ (7వ నెల)
11. నవమ (8వ నెల)
12. దశమ (9వ నెల)
13. ఏకాదశ (10వ నెల)
14. ద్వాదశ (11వ నెల) (ద్వాదశ మాసాను మాసిక శ్రార్ధే)
15. ఉన ఆబ్దికం
16. సంవత్సర విమోక (చిన్నయాడాది)
17. ప్రథమ సంవత్సరీక (పెద్ద యాడాది)
18. త్రైపక్షిక + ఉనషాన్మాసిక - ఉన ఆబ్ధికం
    (ఆది-మంగళ-శుక్ర విడిచిపెట్టాలలి)

మా ఈ ప్రయత్నంలో సంభవించిన చిట్టి చిట్టి దోషాలను సవరిస్తూ, ముద్రణా దోషాలు కనిపించినచో సహృదయంతో మన్నించి మామ్మాదరించగలరని మనవి.

శ్రీ గణేశాయనమః అవిఘ్నమస్తు ।

ఔపాసనము

ఆచమ్య । కేశవాయస్వాహా... శ్రీకృష్ణపరమాత్మనే నమః

పృథివ్యాః మేరుపృష్ఠ ఋషిః కూర్మోదేవతా సుతలం ఛందః ఆసనే వినియోగః । అనంతాసనాయ నమః । ప్రణవస్య పరబ్రహ్మ ఋషిః । పరమాత్మా దేవతా । దైవీ గాయత్రీఛందః । ప్రాణాయామే వినియోగః

ఓం భూః, ఓం భువః, ఓగ్ం సువః ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్ం సత్యం తత్సవితుర్వరేణ్యం । భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓ మాపోజ్యోతిరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ।

మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ముద్దిశ్య, శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, మహా విష్ణురాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య శుభాభ్యుదయార్థంచ శుభేశోభనే మంగళముహూర్తే అత్ర పృథివ్యాం అద్య బ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే శ్వేతవరాహకల్పే, వైవస్వత మన్వంతరే, కలియుగే ప్రథమపాదే, జంబూద్వీపే, భరతవర్షే, భరతఖండే మేరోర్దక్షిణ దిగ్భాగే, శ్రీశైలస్య వాయువ్యప్రదేశే, కృష్ణాగోదావర్యో మధ్యప్రదేశే సమస్త దేవతా బ్రాహ్మణ హరిహర సన్నిధౌ... అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమాన... సంవత్సరే... అయనే... ఋతౌ.... మాసే.... పక్షే... తిథౌ... వాసరే శుభవాసరే శుభనక్షత్రే, శుభయోగే శుభకరణే ఏవంగుణం విశేషణ విశిష్టాయాం అస్యాం శుభతిథౌ.

శ్రీ యజ్ఞేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీయజ్ఞేశ్వర ప్రీత్యర్థం మమధర్మపత్నీ సమేతస్య విచ్ఛిన్నస్య ఔపాసనాగ్నే పునః సంధానం కరిష్యే । యత్ర అగ్ని స్థాప్యతే తత్ర శ్వేత తండుల చూర్ణేనా ప్రాదేశమాత్రం చతురస్రమం స్థండిలం కల్పయిత్వా । ప్రాచీరుదక్సగ్గ్‌స్థాః । ఉదీచీ ప్రాక్సగ్గ్‌స్థాః । ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాం త్రిస్త్రిస్రో రేఖాలిఖిత్వా।

శ్లో॥ ప్రాచీః పూర్వముదక్సస్థం దక్షిణారంభ మాలిఖేత్ ।
అథోదీచీః పురస్సంస్థం పశ్చిమారంభ మాలిఖేత్ ।

అద్భిరవోక్ష్య । ఓం భూర్భువస్సువరోమితి అగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ।

అగ్న్యానయన పాత్రే అక్షతోదకాన్ నిక్షిప్య । అగ్నిమిధ్వా । అగ్నిమలం కృత్వా ।

ఓం భూర్భువస్సువః । తత్సవితుర్వరేణ్యం । భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్

సమంతమగ్నిం పాణినా పరిసమూహ్య । (1) అగ్నయే నమః । (2) హుతవహాయ నమః । (3) హుతాశినే నమః । (4) కృష్ణ వర్త్మనే నమః । (5) దేవముఖాయ నమః । (6) సప్తజిహ్వాయ నమః । (7) వైశ్వానరాయ నమః । (8) జాతవేదసే నమః ।

1) దక్షిణోత్తరైరుత్తరాధరైః ప్రాగుదగగ్రైః దర్భైరగ్నిం పరిస్తృణాతి ।

1) పరిస్తరణ దర్భలను అగ్నికి దక్షిణోత్తరములు తూర్పు కొనలుండునట్లుగాను, తూర్పు పడమర కర్రలను ఉత్తరాన కొనలుండునట్లుగాను, దక్షిణ పరిస్తరణం తూర్పు పడమర పరిస్తరణములకు మీదుగాను, ఉత్తరా పరిస్తరణము తూర్పు, పడమర కర్రలను క్రింద నుండునట్లుగాను వేయవలె.

2) ఉత్తరేణాగ్నిం ప్రాగగ్రాన్ దర్భాన్ సగ్గ్‌స్తీర్య ।

2) ఉత్తర భాగంలో తూర్పు కొనలుగా రెండు దర్భలను వేరుగా వేయవలెను.

3) ద్వంద్వన్యంచి పాత్రాణి ప్రయునక్తి

3) రెండేసి పాత్రలను ఆ కర్రల మీదుగా ఉంచవలెను.

4) దర్వీ ఆజ్యస్థాల్యౌ ।

4) ముందుగా ఒక ఆకును బోర్లించి, దానికి ఉత్తరముగా దొప్పను బోర్లించవలెను.

5) ప్రోక్షణ స్రువావితి ।

5) దర్వీకి (ఆకును) ముందుగా ఒక దొప్పను బోర్లించి దానికి ఉత్తరంగా ఒక ఆకును బోర్లించవలెను.

6) సమౌసాగ్రౌ దౌదర్భౌ ప్రాదేశమాత్రౌ పవిత్రే కృత్వా ।

6) సమానంగా ఉండే 2 దర్భలను కొనలతో జిట్టెడు తుంచి ముడి వేయాలి.

7) తృణం కాష్ఠం వా అంతర్ధాయ ఛినత్తి ।

7) కట్టెను కాని చంబును కాని మధ్యలో పెట్టుకొని తుంచవలెను.

8) నఖేన ।

8) గోర్లతో తుంచవద్దు.

9) అపఉపస్పృశ్య ।

9) నీళ్లతో స్పర్శించవలె.

10) అద్భిరనుమృజ్య ।

10) పంచపాత్ర నీళ్ళలో దర్భను ముంచవలెను.

11) ఉత్తానే ప్రోక్షణ పాత్రే నిధాయ

11) దర్వీ కంటే ముందు ఉన్న నీళ్ల దొప్పను వెలికలవేసి పవిత్రను అందులో ఉంచవలెను.

12) ప్రోక్ష్య

12) ఆ దొప్పలో నీళ్లు చల్లవలెను.

13) అపరేణాగ్నిం పవిత్రాం తర్విత్తే పాత్రే అప ఆనీయ ।

13) ఆ దొప్పలో నీళ్లుపోసి అగ్ని చట్టు ఆగ్నేయం నుండి దక్షిణం నుండి పడమరకు ఉండునట్లు తీసుకవచ్చి క్రింద పెట్టవలె.

14) హస్తయోః అంగుష్ఠోప కనిష్ఠికాభ్యాం ఉదగగ్రే గృహీత్వా । ప్రాచీస్త్రిరుత్పూయ ।

14) రెండు చేతుల అనామిక, అంగుష్ట వ్రేళ్లతో పవిత్రాగ్రములు ఉత్తరము ఉండునట్లు తీసుకొని, నీళ్ల దొప్పలో 3 సార్లు తూర్పువైపు త్రిప్పవలెను.

15) పాత్రాణి ఉత్తానాని కృత్వా ।

15) ఉత్తర భాగంలో ఉన్న మిగతా దొప్ప ఆకులు వెలుకల వేయవలెను.

16) త్రిః ప్రోక్ష్య ।

16. మూడు సార్లు నీళ్లు చల్లవలెను.

17) తేపవిత్రే ఆజ్యపాత్రే నిధాయ ।

17) నీళ్ల దొప్పలోనున్న పవిత్రను ఉత్తర భాగంలో ఉన్న నేతి దొప్పలో పెట్టవలెను.

18) ఆజ్యం విలాప్య । విలీన మప్యగ్నావధిశ్రిత్య । ఉదగుద్వాస్య ।

18) నేతిని కరుగపెట్టవలెను. కరిగినప్పటికిని అగ్ని మీద పెట్టి తీయవలెను. ఉత్తరంన పెట్టవలెను.

19) అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయా మాజ్యస్థాల్యామాజ్యం నిరూప్య ।

19) నేతి దొప్పను అగ్ని చుట్టు తీసుకొని వచ్చి నీళ్ల దొప్పకు ఉత్తరమున పెట్టి అందులో నేతిని పోయవలెను.

20) ఉదీచోంగారాన్నిరూహ్య ।

20) నేతి దొప్పకు ఉత్తరంగా అగ్నిని ఉంచవలె.

21) తేష్వంగారేషు ఆజ్యమధిశ్రిత్య ।

21) ఆ నిప్పు దగ్గర నేతిదొప్ప పక్కన పెట్టవలెను.

22) దర్భేణజ్వలతా వద్యుత్య ।

22) రెండు దర్భల కొనలను కాల్చి నేతి దొప్ప చుట్ట త్రిప్పి అగ్నికి ఉత్తరంగా, తూర్పుకాని పారవేయవలెను.

23) ద్వేదర్భాగ్రే ప్రచ్ఛిద్య ।

23) రెండు దర్భల యొక్క కొనలను రండు కాట్టమందు తుంచవలెను.

24) ప్రక్షాళ్య । ఆజ్యే ప్రత్యస్య ।

24) నీళ్ల దొప్పలో ముంచి నేతి దొప్పలో పెట్టవలెను.

25) అప ఉపస్పృశ్య ।

25) చేతులు నీళ్లతో తుడుచుకోవలెను.

26) త్రిః పర్యగ్ని కృత్వా । ఉదగుద్వాస్య ।

26) మరల రెండు దర్భలను కాల్చి నేతి దొప్ప చుట్టు 3 సార్లు త్రిప్పి అగ్నికి ఉత్తరంగా పారవేయవలెను.

27) అంగారాన్ ప్రత్యూహ్య ।

27) నేతి దొప్ప పక్కన ఉన్న నిప్పును మరల అగ్నిలో వేయవలెను.

28) ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహార మాజ్యం పశ్చాత్త్రిరుత్పూయ ।

28) నేతి దొప్పలో ఉన్న పవిత్ర కొనలను ఉత్తరం ఉండునట్లుగా అనామిక, అంగుష్ఠములతో తీసుకొని పడమర భాగమునకు మూడుసార్లు త్రిప్పవలెను.

29) పవిత్ర గ్రంథింవిస్రస్య ।

29) పవిత్రముడిని విచ్చవలెను.

30) అద్భిరనుమృజ్య ।

30) నీళ్ల దొప్పలో ముంచవలెను.

31) ప్రాగగ్నమగ్నౌ పవిత్రేనుప్రహరతి ।

31) ఆ దర్భలను కొనలుండునట్లుగా అగ్నిలో పడవేయవలెను.

32) సృక్ సృవావగ్నౌ ప్రతితప్య ।

32) అగ్నికి ఉత్తరముననున్న రెండు ఆకులను తీసుకొని అగ్నికి కాపునట్లుగా చూపవలెను.

33) దర్భాగ్రైః స్సంమార్ష్టి । సృవమగ్రై రంతరతోభ్యాకారం । సర్వతో బిలమభి సమాహారం మూలైర్దండం । జుహూమగ్రైరంతరతోభ్యాకారం ప్రాచీం మధ్యే బాహ్యతః ప్రతీచీం మూలైర్దండం ।

33) ఉత్తర భాగమున పరిచిన దర్భలతో ఆకులను తుడువవలెను.

34) పునః ప్రతితప్య । ప్రోక్ష్య ।

34) తిరిగి ఆకులను అగ్నికి కాపవలెను. అదే దర్భలతో నీళ్ల దొప్పలోనున్న నీళ్లతో ఆకుల మీద చల్లవలెను.

35) సృవముత్తరతోనిధాయ ।

35) ఆ రెండు ఆకులను ఉత్తర భాగమున ఉంచవలెను.

36) దర్భానద్భిః సగ్గ్‌స్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి ।

36) చేతిలో ఉన్న దర్భలను నీళ్లలో ముంచి తూర్పుకొనలుగా అగ్నిలో వేయవలెను.

అగ్నింపరిషిచ్య । అదితేను మన్యస్వ । అనుమతేను మన్యస్వ । సరస్వతేనుమన్యస్వ । దేవసవితః ప్రసువ । ఓం చత్వారి శృంగాత్రయో అస్యపాదాద్వే శీర్షే సప్తహస్తాసో అస్య । త్రిధాబద్ధో వృషభో రోరవీతి మహో దేవో మర్త్యాగ్ంం ఆవివేశ । యజ్ఞేశ్వరం ధ్యాయేత్ ।

శ్లో॥ సప్తహస్తశ్చతుశృంగస్సప్త జిహ్వోద్వి శీర్షకః । త్రిపాత్ప్రసన్న వదనస్సుఖాసీనః శుచిస్మితః । స్వాహాంతు దక్షిణేపార్శ్వే దేవీం వామే స్వధాం తథా । బిభ్ర ద్దక్షిణ హస్తైశ్చ శక్తిమన్నం సృచం స్రువం । తోమరం వ్యజనం వామైర్ఘృత పాత్రంతు ధారయన్న్ । మేషారూఢం జటాబద్ధం గౌరవర్ణం మహౌజసం । ధూమ్ర ధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చి స్సర్వకామదం । ఆత్మాభిముఖ మాసీనం ఏవం ధ్యాయేత్ హుతాశనం॥

ఏషహి దేవః ప్రదిశోను సర్వాః పూర్వోహి జాతస్స ఉగర్భే అంతః । సవిజాయ మాన స్సజ నిష్యమాణః ప్రత్యంగ్ ముఖాస్తిష్ఠతి విశ్వతో ముఖః । ఏహ్యగ్నే ప్రాంగ్ ముఖాగ్నే మమ అభిముఖో భవ । సుముఖో భవ । సుప్రసన్నో భవ ।

ప్రాణాయామే వినియోగః

ఓం భూః. ఓం భువః ఓగ్ం సువః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓగ్ం సత్యం తత్సవితుర్వ రేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓమాపో జ్యోతిరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భు వస్సువరోమ్ అద్యపూర్వోచ్చరిత ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ శ్రీ యజ్ఞేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీ యజ్ఞేశ్వర ప్రీత్యర్థం ఔపాసనాంతర్గిత ప్రాయశ్చిత్తార్థం అయాశ్చ

భూర్భువస్సువరోమిత్యేతైర్మం త్రై రాజ్యాహుతిః స్రువేణహోష్యే । (అక్షంతలు నీళ్లు విడువవలెను) (స్రుక్ స్రువములను తీసుకొని మలిచి నాలుగుసార్లు నేతిని ఒకదానితో మరొక దానిలో పోవయలెను) ఏకం । ద్వే । త్రీణి । చత్వారి । శ్రీ వత్ససగోత్రం వారికి పంచ ।

మం॥ ఓం అయాశ్చాగ్నేస్య నభిశస్తీశ్చ సత్యమిత్వమయా అసి ।

అయస్తామనసా ధృతో యసా హవ్యమూహిషేయానో దేహి భేషజగ్ం స్వాహా ।

అయసే అగ్నయ ఇదం నమమ ।

ఏకం, ద్వే, త్రీణి, చత్వారి (పంచ) ఓం భూర్భువస్సువ స్వాహా । ప్రజాపతయ ఇదం నమమ । సాంగతా సిద్ధ్యర్థం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । (దొప్పలో నీళ్లు ముట్టుకోవాలి) ఏకం । ఓం భూర్భువస్సువ స్వాహా । ప్రజాపతయ ఇదం నమమ ।

అదితేన్వమగ్గ్‌స్థాః । అనుమతేన్వ మగ్గ్‌స్థాః । సరస్వతేన్వ మగ్గ్‌స్థాః । దేవసవితః ప్రాసావీః । అనేన విచ్ఛిన్నస్య ఔపాసనహోమేన భగవాన్ సర్వాత్మకః సర్వం శ్రీ యజ్ఞేశ్వర స్సుప్రీణాతు యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు । (అక్షంతలు నీళ్లు విడువవలెను)

ప్రాణాయామే వినియోగః ఓం భూః. ఓం భువః ఓగ్ం సువః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓగ్ం సత్యం తత్సవితుర్వ రేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోన ప్రచోదయాత్ । ఓమాపో జ్యోతిరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భు

వస్సువరోమ్ । అద్యపూర్వోచ్ఛరిత ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ । శ్రీ యజ్ఞేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీ యజ్ఞేశ్వర ప్రీత్యర్థం సాయం ప్రాతరౌపాసన హోమంతండులైర్హోష్యే । (అక్షంతలు నీళ్లు విడువ వలెను) (ఒక సమిధ నేతిలో ముంచి అగ్నిలో పెట్టాలి) అగ్నిమిధ్వా । అగ్ని మలం కృత్యా । ఓం భూర్భువస్సువః । తత్సవితుర్వరేణ్యం । భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । *(4 దిక్కులకు నీళ్లు తిప్పాలి)*

సమంతమగ్నిం పాణినా పరిసమూహ్యా । అగ్నయే నమః । హుతవహాయ నమః । హుతాశినే నమ। కృష్ణ వర్మనే నమః । దేవముఖాయ నమః । సప్తజిహ్వాయ నమః । వైశ్వానరాయ నమః । జాతవేదసే నమః ।

అదితేను మన్యస్వ । అనుమతేను మన్యస్వ । సరస్వతేనుమన్యస్వ । దేవ సవితః ప్రసువ ।

మం॥ చత్వారి శృంగాత్రయో అస్యపాదాద్వేశీర్షే సప్తహస్తాసో అస్య ।
త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతి మహోదేవో మర్త్యాగ్ం ఆవివేశ ॥ యజ్ఞేశ్వరం ధ్యాయేత్ ।

శ్లో॥ సప్తహస్తశ్చతుశృంగస్సప్తజిహ్వోద్వి శీర్షకః । త్రిపాత్ప్రసన్న వదనస్సుఖాసీనః శ్చుచిస్మితః । స్వాహాంతు దక్షిణేపార్శ్వే దేవీం వామే స్వదాం తథా । బిభ్ర దక్షిణ హస్తైశ్చ శక్తి మన్నం సృచం స్రువం । తోమరం వ్యజనం వామైర్ఘృత పాత్రంతు ధారయన్ । మేషారూఢం జటాబద్ధం గౌరవర్ణం మహౌజసం । ధూమ్ర ధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చి స్సర్వకామదం । ఆత్మాభిముఖ మాసీనం ఏవం ధ్యాయేత్ హుతాశనం।

మం॥ ఏషహి దేవః ప్రదిశోను సర్వాః పూర్వోహి జాతస్స ఉగర్భే అంతః । సవిజాయ మాన స్సజ నిష్యమాణః ప్రత్యంగ్ ముఖాస్తిష్ఠతి విశ్వతో ముఖః । ఏహ్యగ్నే ప్రాంగ్ ముఖాగ్నే మమ అభిముఖో భవ । సుముఖో భవ । సుప్రసన్నో భవ । (ఆకులో అక్షంతలు తీసుకోవాలి) (నెయ్యి బియ్యంలో వేయాలి)

స్రువేన తండూలానాదాయ । అభిఘార్య ।

1. ఓం అగ్నయే స్వాహా । అగ్నయ ఇదం నమమ ।
2. ఓం అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా । అగ్నయేస్విష్ట కృతయ ఇదం నమమః
3. ఓం సూర్యాయ స్వాహా । సూర్యాయ ఇదం నమమ ।
4. ఓం అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా । అగ్నయేస్విష్ట కృతయ ఇదం నమమ । ఆహుతి సంసర్గ ప్రాయశ్చిత్తార్థం సమిద్ధ హోమం కరిష్యే ।

(ఈ మంత్రం చెప్పుతూ ఒక సమిధ నేతిలో ముంచి అగ్నిలో వేయవలెను.)

మం॥ యత్రవేత్థ వనస్పతే దేవానాం గుహ్యానామాని । తత్ర హవ్యానీ గామయ స్వాహా । వనస్పతయ ఇదం నమమ । (ఇంకో సమిధ అగ్నిలో వేయవలెను) స్వాహా ప్రజాపతయ ఇదం నమమ । అదితేన్వమగ్గ్‌స్థాః । అనుమతేన్వ మగ్గ్‌స్థాః । సరస్వతేన్వ మగ్గ్‌స్థాః । దేవసవితః ప్రాసావీః । మం॥ అగ్నేత్వంన్నో అంతమః । ఉతత్రాతాశివోభవ వరూథ్యః । తంత్వాశో చిష్టదీదివః । సుమ్నాయ నూనమీమహే సఖిభ్యః । వసుర్‌గ్నిర్వసుశ్రవాః । అచ్ఛానక్షిద్యుమత్తమోరయిందాః । సనోబోధిః శృధీహవ మురుష్యాణో అఘాయత స్సమస్మాత్ । స్వస్తి శ్రద్ధాం మేదాం

యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిం శ్రియం బలం । ఆయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం దేహిమే హవ్య వాహన । శ్రియం దేహిమే హవ్యవాహన ఓం నమ ఇతి । చతుస్సాగర పర్యంతం గో బ్రహ్మణేభ్య శుభం భవతు. ఆంగీరస బార్హస్పత్య భారద్వజ త్రయార్షేయ ప్రవరాన్విత భారద్వాజస గోత్రః ఆపస్తంభసూత్రః యజుశ్శాఖాధ్యాయి (శ్రీనివాస్, శ్రీధర్) శర్మఅహంభో అభివాదయే అభివాదయామి।

సాయంప్రాతరౌపాస హోమ సాద్గుణ్యార్థం అనాజ్ఞాతత్రయ వ్యాహృతి మంత్రజప మహంకరిష్యే । మం॥ ఓం అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిధు । అగ్నేతదస్య కల్పయత్వగ్ం హివేత్థ యథాతథం । ఓం పురుషసమ్మితో యజ్ఞోయజ్ఞః పురుష సంమ్మితః । అగ్నేతదస్య కల్పయత్వగ్ం హివేత్థ యథాతథం । ఓం యత్పాకత్రా మనసా దీన దక్షాన యజ్ఞస్య మన్వతే మర్తాసః । అగ్నిష్టద్ధోతాక్రతు విద్విజానన్య జీష్ఠో దేవాగ్ం ఋతుశోయజాతి । *(రెండు చేతులు మన వైపుకు త్రిప్పుకోవాలి)* ఓం భూః । ఓం భువః । ఓగ్ం సువః । భూర్భువస్సువః అనేన వ్యాహృతి మంత్రజపేన భగవాన్ సర్వాత్మకః సర్వం శ్రీ యజ్ఞేశ్వరస్సుప్రీణాతు ॥ యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు ॥ (అక్షంతలు నీళ్లు విడువవలెను)

ప్రాణాయామే వినియోగః ।

ఓం భూః. ఓం భువః ఓగ్ం సువః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓగ్ం సత్యం తత్సవితుర్వ రేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓమాపో జ్యోతిరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భు వస్సువరోమ్ । అద్యపూర్వోచ్ఛరిత ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ । శ్రీ యజ్ఞేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీ యజ్ఞేశ్వర ప్రీత్యర్థం అన్నశుద్ధ్యర్థం ఆత్మసంస్కారార్థం పంచసూన దోషపరిహారార్థం షడాహుతి అన్న (తండుల) వైశ్వదేవం కరిష్యే । (దొప్పలో అన్నం బ్రహ్మలకు పెట్టంది) (అక్షతలు నీళ్లు విడువవలెను) అన్నమగ్నావధిశ్రిత్య । (అన్నంను అగ్నికి చూపించాలి) ఉదగుద్వాస్య । (ఉత్తరమున ఉంచాలి) అద్భిఃప్రోక్ష్య । (నీళ్లు చల్లాలి) అభిఘార్య । (నెయ్యి వేయాలి) అగ్నిం పరిషిచ్య॥

అదితేను మన్యస్వ । అనుమతేను మన్యస్వ । సరస్వతేనుమన్యస్వ । దేవ సవితః ప్రసువ । (ఏడుమార్లు ఒక్కొక్క మంత్రంతో ఈ అన్నం అగ్నిలో వేయాలి) 1) ఓం అగ్నయే స్వాహా । అగ్నయ ఇదం నమమ । 2) ఓం సోమాయ స్వాహా । సోమాయ ఇదం నమమ । 3) ఓం విశ్వేభ్యోదేవేభ్య స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదం నమమ । 4) ఓం ధృవాయ భూమాయస్వాహా । ధృవాయ భూమయ ఇదం నమమ । 5) ఓం ధృవక్షితయే స్వాహా । ఓం ధృవక్షితయ ఇదం నమమ । ఓం అచ్యుతక్షితయే స్వాహా । 6) అచ్యుతక్షితయ ఇదం నమమ । 7) ఓం అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా । అగ్నయే స్విష్టకృతయ ఇదం నమమ । (అగ్ని హోత్రం నీళ్లు తిప్పాలి) అదితేన్వమగ్గ్‌స్థాః । అనుమతేన్వ మగ్గ్‌స్థాః । సరస్వతేన్వ మగ్గ్‌స్థాః । దేవసవితః ప్రాసావీః । అనేన షడాహుతి అన్న (తండుల) వైశ్వదేవేన

భగవాన్ సర్వాత్మకః సర్వంశ్రీ యజ్ఞేశ్వర స్సుప్రీణాతు । యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు ।
(అక్షతలు నీళ్ల విడువవలెను)

వషట్తే విష్ణవాస ఆకృణోమితన్మే జుషస్వ శిపివిష్టహవ్యం । వర్ధంతుత్వాసుష్టు తయోగిరోమే యూయం పాతః స్వస్తిభిస్సదానః । విష్ణవేనమో । విష్ణవేనమో విష్ణవే నమః ।

ఆబ్ధిక మంత్రము

అచమ్య । కేశవాయస్వాహా... శ్రీకృష్ణపరమాత్మనే నమః

పృథివ్యాః మేరుపృష్ఠ ఋషిః కూర్మోదేవతా సుతలం ఛందః ఆసనే వినియోగః అనంతాసనాయ నమః ప్రణవస్య పరబ్రహ్మ ఋషి పరమాత్మా దేవతా దైవీ గాయత్రీచ్ఛంధః ప్రాణాయామే వినియోగః

ఓం భూః, ఓం భువః, ఓగ్ం సువః ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్ం సత్యం ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓ మాపోజ్యోతీరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భు వస్సువరోమ్ ।
పవిత్రం ధృత్వా : (మంత్రముతో యజమాని పవిత్రలు తొడుగవలెను)
మం॥ పవిత్రవంతః పరివాజమాసతే । పితైషాం ప్రత్నో అభిరక్షతి వ్రతం । మహస్సముద్రం వరుణ స్తిరోదధే । ధీరా ఇచ్ఛే కుర్ధరుణే ష్వారభమ్ । పునరాచమ్య ।

కేశవాయస్వాహా... బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్

శ్లో॥ తిథిర్విష్ణుస్తథా వారో నక్షత్రం విష్ణురేవ చ ।
యోగశ్చకరణంచైవ సర్వవిష్ణుమయం జగత్ ॥ (శ్రీ గోవింద గోవింద)

శ్రీ మహావిష్ణురాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య అద్య బ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్ధే శ్వేతవరాహకల్పే, వైవస్వత మన్వంతరే, కలియుగే ప్రథమపాదే, జంబూద్వీపే, భరతవర్షే, భరతఖండే మేరోర్దక్షిణ దిగ్భాగే, శ్రీశైలస్య వాయవ్యప్రదేశే, కృష్ణాగోదావర్యో మధ్యప్రదేశే సమస్త దేవతా బ్రహ్మణ హరిహర సన్నిధౌ... అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమాన... సంవత్సరే... అయనే... ఋతౌ.... మాసే.... పక్షే... తిథౌ... వాసరే విష్ణువాసరే విష్ణు నక్షత్రే విష్ణుయోగే విష్ణుకరణ ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్ఠాయాం అస్యాం పుణ్యతిథౌ । **ప్రాచీనావీతి ।** యజమానస్య (అస్మత్) పితుః (మాతుః) (ప్రాతిసాంవత్సరిక మృతాహాఖ్యాన్న) శ్రాద్ధే, దేహేంద్రియ, ఆత్మద్రవ్యస్థల శుద్ధ్యర్థం, గృహభూభాండాది సకల పదార్ధశుద్ధ్యర్థం, శ్రాద్ధాదౌప్రాయశ్చిత్త సూక్తమంత్ర పఠనం కరిష్యే । కురుష్వ (బోక్త్వావదేయుః) **సవ్యేన యవోదకం మహంకరిష్యే,** అపసవ్యేన తిలోదక మహం కరిష్యే । కురుష్వ

సవ్యం :

మం॥ ఇమం మే గంగే యమునే సరస్వతి శుతుద్రిస్తోమగ్ం సచతా పరుష్ణియా ।

అసిక్నియా మరుద్వృధే వితస్తయార్జీకీయే శృణుహ్యా సుషోమయా ।

(పై మంత్రముతో యజమాని స్థంబాణంలో నీళ్లు పోయవలెను.)

శ్లో॥ **యవోసి ధాన్య రాజోవా వారుణో మధు సంయుతః ।**

నిర్ణోదస్సర్వ పాపానాం పవిత్రమృషిభిః స్మృతం ॥ *(బియ్యం వేయవలెను)*

ప్రాచీనావీతి

శ్లో॥ తిలోసి సోమ దేవత్యో గోసవే దేవ నిర్మితః ।

ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధ ఏహి ॥ *(నూలు వేయూలి)*

సవ్యం :

గంధద్వారాం దురాదర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీమ్ । ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్. *(గంధం వేయాలి)*

మం॥ శరాసః కుశరాసో దర్భాసః సైర్యా ఉతా । మౌంజా అదృష్టాబైరిణా స్సర్వేసాకం న్యలిప్సత । ధర్భా, కూర్చం, దక్షిణాం నిక్షిప్య । *(దర్భ, కూర్చ, దక్షిణ, బ్రహ్మ యజ్ఞ కర్రలు, తులసి ఉంచాలి).*

మం॥ కూశ్మాండైర్జుహుయాద్యోపూత ఇవ మన్యేత యథాస్తేనో యథాభ్రూణహైవ మ్మేష భవతి యోయోనౌరేతః స్సించతి యదర్వాచీన మేనో భ్రూణ హత్యాయా స్తస్మాన్ముచ్యతే యావదేనో దీక్షాముపైతి దీక్షిత ఏతైస్సత్తతిజుహోతి సంవత్సరం దీక్షితో భవతి సంవత్సరాద్దేవాత్మనం పునీతే మాసం దీక్షితో భవతి యోమాసస్స సంవత్సరః సంవత్సరా ద్దేవాత్మానం పునీతే, చతుర్విగ్ం శతిగ్ం రాత్రీర్దీక్షితో భవతి చతుర్విగ్ం శతిరర్ధ మాసా స్సంవత్సర స్సంవత్సరా ద్దేవాత్మానం పునీతే ద్వాదశ రాత్రీర్దీక్షితో భవతి ద్వాదశమాసాః సంవత్సర సంవత్సరా ద్దేవాత్మనం పునీతే షడ్రాత్రీర్దీక్షితో భవతి షద్వా ఋతవః సంవత్సర స్సంవత్సరా ద్దేవాత్మానం పునీతే త్రిస్రోరాత్రీర్దీక్షితో భవతి త్రిపదా గాయత్రీ గాయత్రియా ఏవాత్మానం పునీతే నవహాగ్ం సమశ్నీయాన్నస్త్రియముపే యాన్నో పర్యాసీత్త జుగుప్సేతా న్నృతాత్పయో బ్రాహ్మణస్య వ్రతం యవాగూరాజన్యస్యా మీక్షా వైశ్యస్యాథో సౌమ్యేప్యధ్వర ఏత ద్వ్రతమ్ బ్రూయాద్యది మన్యేతో షద స్యామీత్యో దనం ధానా స్సక్తూన్ ఘృత మిత్యను వ్రతయే దాత్మనోను పదాసాయ॥ *(ఈ మంత్రముతో యజమాని 2 కర్రలతో తనపై నీళ్లు చల్లుకొనవలెను)*

మం॥ శుచీవో హవ్యా మరుతః శుచీనాగ్ం శుచిగ్ం హినో మ్యధ్వరగ్ం శు చిభ్యః । ఋతేన సత్యమృత సాప ఆయన్ శుచి జన్మానః శుచయః పావకాః

। అగ్నిశ్శుచి వ్రత తమః శుచిర్విప్రశుచిః కవిః । శుచిరో చత్ర ఆహుతః । ఉదగ్నే శుచయస్తవ శుక్రాభ్రాజంత ఈరతే । తవజ్యోతిగ్ష్యర్చయః । ఏత్తో న్వింద్రం స్తవామ శుద్ధం శుద్ధేన సామ్నా । శుద్ధైరుక్థైర్వా వృద్ధ్వాంసం శుద్ధ ఆశీర్వాన్మమత్తు । ఇంద్రశుద్ధోన ఆగహి శుద్ధశుద్ధాభి ర్యూతిభిః । శుద్ధోర్షయిం నిధారయ శుద్ధోమమద్ధిసోమ్యః । ఇంద్ర శుద్ధోహినోర్షయిం శుద్ధోరత్నానిద్దాశుషే । శుద్ధోవృత్రాణి జిఘ్నసే శుద్ధో వాజం శిషాససి ॥ (బ్రాహ్మణులు యజమానిపై నీళ్లు చల్లవలెను) బ్రాహ్మణేష్వ మృతగ్ం హితం । యేన దేవాః పవిత్రేణ । ఆత్మానం పునతే సదా । తేన సహస్రధారేణ । పావమాన్యః పునంతుమా । ప్రాజాపత్యం పవిత్రం । శతోద్యామగ్ం హిరణ్మయం । తేన బ్రహ్మవిదోవయం । పూతం బ్రహ్మ పునీమహే । ఇంద్రస్సునీతీ సహమాపునాతు । సోమస్స్వస్త్యా వరుణస్సమీచ్యా । యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదామోర్జయంత్యా పునాతు। (యజమానః హస్తే జలం గృహీత్వా సర్వతః మార్జయేత్ ।

శ్లో॥ అపవిత్రః పవిత్రోవా సర్వావస్థాంగతోపివా యస్మరేత్పుండరీకాక్షం సబాహ్యాభ్యంతరశ్శుచిః । సర్వాణి స్థలాని శుచీని భవంతు । సర్వైః ద్రవ్యైః శుచిర్భవతు । (ఇతి శ్రాద్ధ స్థలే సర్వతః మార్జనం కుర్యాత్) 1) తిలదర్భ హిరణ్యం గృహీత్వా । 2) అశేషపాపక్షయార్థం బ్రహ్మదండమాచరిష్యే ।

(నూలు, దొప్ప దర్భలు దక్షిణ తీసుకొని బ్రాహ్మణుల చుట్టూ తిరుగాలి).

శ్లో॥ సమస్త సంపత్సమ వాప్తిహేతవః సముత్థితాపత్కుల ధూమకేతవః । అపార సంసార సముద్ర సేతవః । పునంతుమాం బ్రాహ్మణ పాదపాంసవః ।

ఆపద్ఘన ధ్వాంత సహస్రభానవః । సమిహితార్థార్పణ కామధేనవః । సమస్త తీర్థాంబు పవిత్ర మూర్తయో రక్షంతు మాం బ్రాహ్మణ పాదపాంసవః । విప్రౌఘ దర్శనాత్ క్షిప్రం క్షీయంతే పాపరాశయః । వందనాన్మంగళావాప్తిః అర్చనాదచ్యుతం పదం । ఆదివ్యాధిహరం నృణాం మృత్యుదారిద్ర్య నాశనం । శ్రీ పుష్టికీర్తిదం వందే విప్ర శ్రీ పాదపంకజం । *(నిలబడి నమస్కారం చేయాలి (బ్రాహ్మణులకు))*

మం॥ యావతీర్వై దేవతాస్తాస్సర్వా వేదవిదీ బ్రాహ్మణే వసంతి తస్మాత్ బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్భ్యో దివేదివే నమస్కుర్యాన్నాఽశ్లీలం కీర్తయే దేతా ఏవదేవతా ప్రీణాతి । నమో దేవేభ్యః । అస్మత్ । స్వధా పితృభ్యః । *(రెండు రూపాయి బిల్లలు బ్రాహ్మణుల ముందు పెట్టాలి.)* । ప్రాచీనావీతి । యజమానస్య అస్మత్ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహోఖ్యాన్న శ్రాద్ధం కర్తుం తవ (మమ) అధికార సంపదస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । కర్తుం తవ (మమ) అధికార సంపదస్తు । *(కూర్చ విస్తరిలో కొట్టాలి.)* సవ్యం కాలస్యముఖ్యకాలోస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । కాలస్యముఖ్య కాలో అస్తు । *(కూర్చ విస్తరిలో కొట్టాలి.)* ప్రాచీనావీతి । పాకాదీనాం పవిత్రతాస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । పాకాదీనాం పవిత్రతాస్తు । *(కూర్చ విస్తరిలో కొట్టాలి.)* సర్వే పాకాః శుచయో భవంతు । సవ్యేన ప్రాణానాయమ్య । ప్రాణాయామే వినియోగః

ఓం భూః... బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ । అద్య పూర్వోచ్చరిత ఏవం గుణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ । **ప్రాచీనావీతి** । యజమానస్య అస్మత్ పితుః

(మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరిక మృతాహోఖ్యాన్న శ్రాద్ధే (మూడు దర్భలు నూలు తీసుకొని బ్రహ్మ యజ్ఞం పట్టవలెను) పితృపితామహ ప్రపీతా మహోనాం (మాతృపితామహి ప్రపితామహీనాం) భారద్వాజస గోత్రానాం కిష్టయ్య సదాశివ్ కిష్టయ్య శర్మాణాం (దాయినాం) వసురుద్రాదిత్య స్వరూపానాం । **సవ్యం** (పురూర వార్ద్రవ) సంజ్ఞికానాం విశ్వేషాం దేవానాంచ, ఉద్దిశ్య త్వయ (మయా) క్రియమాణేన । **ప్రాచీనావీతి । యజమానస్య అస్మత్ పితుః (మాతుః) (ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహోఖ్యాన్న)** శ్రాద్ధే అనేన హవిషా (సంకల్ప) విధానేన, పార్వణ విధానేన యుష్మదనుజ్ఞయాసద్దైవం సద్యఃకరిష్యే । (నీళ్లు విడిచి బ్రహ్మయజ్ఞ ధర్భలు ముడివేయాలి) కురుష్వ । **సవ్యేన** బ్రాహ్మణ వరణంచ కరిష్యే । కురుష్వ । **సవ్యం** (పురూర వార్ద్రవ) సంజ్ఞికానాం విశ్వేషాం దేవానాం స్థానే ఆహవనీయార్థే క్షణం దత్వా భవద్భిః క్షణ ప్రసాదః కరణీయః సుకరణీయః । (అక్షంతలు నెత్తిమీద వేసి దర్భలు, విశ్వేదేవత బ్రాహ్మణులకు చేతికి ఇవ్వాలే) **ప్రాచీనావీతి** । యజమానస్య అస్మత్ పితృ పితామహ ప్రపితా మహోనాం (మాతృపితామహి ప్రపితామహీనాం) భారద్వాజస గోత్రానాం కిష్టయ్య సదాశివ్ కిష్టయ్య శర్మాణాం (దాయినాం) వసురుద్రాదిత్య స్వరుపానాం, స్థానే ఆహవనీయార్థే క్షణం దత్వా భవద్భిః క్షణః ప్రసాదః కర్తవ్యః సుకర్తవ్యః । (నూలే నెత్తిమీద వేసి దర్భలు పితృదేవతలకు బ్రాహ్మణులకు చేతికి ఇవ్వాలి). [(బ్రాహ్మణుడు ఉంటేనే) **సవ్యం** : శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణోః స్థానే ఆవహనీయార్థే క్షణం దత్వా భవద్భిః క్షణః ప్రసాదః కరణీయః । అస్తు కరణీయః । (బియ్యం దర్భలు బ్రాహ్మణుని చేతికివ్వాలి]

ప్రాచీనావీతి

శ్లో॥ అక్రోధనైః శౌచపరైః సతతం సత్యవాదిభిః । *(బ్రాహ్మణులకు నమస్కారం చేయాలి)*

భవితవ్యం భవద్భిశ్చ మయాచ శ్రాద్ధకారిణా । శ్రాద్ధకర్మ కరిష్యే । కురుష్వ

సవ్యం :

ప్రాఙ్ముఖోభుత్వా సవ్యేనోత్తరతః చతురస్రమండలం కృత్వా । దేవపాద్యస్థానే । ఇదం దర్భాసనం । అయంగంధః । ఇమే అక్షతాః । ఇమే కుశాః । అప్యార్ఘ్యైః సంపూర్ణార్చనమస్తు । **ప్రాచీనవీతి** । దక్షిణతః వర్తులాకార మండలం కృత్వా । అస్మత్ పితృ (మాతృ) పాద్యస్థానే ఇదం దర్భాసనం । (చూపుడు వ్రేలుతో) అయంగంధః॥ ఇమేతిలాః । ఇమే కుశాః । అప్యార్ఘ్యై సంపూర్ణార్చనమస్తు । **సవ్యం** । పశ్చిమముఖోభూత్వాః (ఎడమ చేతిలో బ్రాహ్మణుని కుడికాలు ముట్టాలి)

(పురూర వార్ద్రవ) సంజ్ఞికాః విశ్వేదేవాః స్వాగతం సుస్వాగతం । పురూర వార్ద్రవ *(2 దర్భ కర్రలు దక్షిణం నుండి ఉత్తరంకు వేయవలెను)* సంజ్ఞికాః విశ్వేదేవాః ఇదంవః పాద్యం *(చేతిలో ఉద్ధరిణితో నీల్లు తీసుకొని పాదంల మీద విడువవలెను)* సుపాద్యం । *(ఈక్రింది మంత్రంతో కాళ్లు కడుగాలి)*

శంనోదేవీ రభిష్టయ ఆపోభవన్తు పీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । చరణం పవిత్రం వితతం పురాణం యేన పూతస్తరతి దుష్కృతాని । తేన పవిత్రేణ శుద్ధేన పూతా అతి పాప్మాన మరాతింతరేమ । (ఈ మంత్రంతో నెయ్యి వ్రాయాలి) శుక్రమసి జ్యోతిరసితేజోసి దేవోవస్సవితోత్పునా త్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోః సూర్యస్యరశ్మిభిః । నమో బ్రహ్మణ్య దేవాయ గోబ్రాహ్మణ హితాయచ । జగద్ధితాయకృష్ణాయ గోవిందాయ నమోనమః । (అని పాదముల మీద ఉద్ధరిణితో

నీళ్లు పోసి నెత్తిమీద చల్లుకొనవలెను.) **ప్రాచీనావీతి** । యజమానస్య అస్మత్ **పితృపితామహా ప్రపితామహాః (మాతృపితామహి ప్రపితామహ్యాః)** స్వాగతం సుస్వాగతం । **పితృపితామహ ప్రపితా మహాః... గోత్రాః.... (మాతృపితామహ ప్రపితా మహ్యాః)** శర్మాణః (దాయ్యాః) వసురుద్రాదిత్య స్వరూపాః ఇదంవః *(చేతిలో ఉద్ధరిణితో నీళ్లు తీసుకొని పాదాల మీద విడువవలెను)* పాద్యం సుపాద్యం । *(ఈ మంత్రంతో కాళ్లు కడుగాలి)*

శంనోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । చరణం పవిత్రం వితతం పురాణం యేన పూతస్తరతి దుష్కృతాని । తేన పవిత్రేణ శుద్ధేన పూతా అతి పాప్మాన మరాతింతరేమ । శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోసి దేవోవస్సవితోత్పునా త్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసో సూర్యస్యరశ్మిభిః । *(ఈ మంత్రంతో నెయ్యి వ్రాయాలి.)* నమో బ్రహ్మణ్య దేవాయ గోబ్రాహ్మణ హితాయచ । జగద్ధితాయకృష్ణాయ గోవిందాయ నమోనమః ।

[సవ్యం : *(బ్రాహ్మణుడు ఉంటేనే)*

శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణో స్వాగతం – సుస్వాగతం – శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణో ఇదంవః పాద్యం సుపాద్యం । శంనోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । చరణం పవిత్రం వితతం పురాణం యేన పూతస్తరతి దుష్కృతాని । తేన పవిత్రేణ శుద్ధేన పూతా అతి పాప్మాన మరాతింతరేమ । శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోసి దేవోవస్సవితోత్పునా త్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసో సూర్యస్యరశ్మిభిః । *(ఈ మంత్రంతో నెయ్యి వ్రాయాలి.)* నమో బ్రహ్మణ్య దేవాయ గోబ్రాహ్మణ హితాయచ । జగద్ధితాయకృష్ణాయ గోవిందాయ నమోనమః ।

గోవిందాయ నమోనమః]

ప్రాచీనావీతి : (అర్చన ఆకును మండలముల మధ్యన బోర్ల వేయించవలెను)

సవ్యం :

సవ్యేన స్వయం పాదౌప్రక్షాల్య, బ్రాహ్మణైస్సహ ఆచమ్య, కేశవాయ స్వాహా....
శ్రీకృష్ణ పరమాత్మనే నమః

పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికాః విశ్వేదేవాః । భూర్భువస్సువః స్వాహాస్తాం అయంవోవిష్టరః । సువిష్టరః । అత్రో పవిశంతు భవంతః । అత్రోపవిశామ ।
(పీట కింద అక్షతలు కర్రలు వేయాలి)

ప్రాచీనావీతి । యజమానస్య అస్మత్ **పితృపితామహ ప్రపితామహాః । (మాతృపితా మహి ప్రపితా మహ్యాః)**

భూర్భువస్సువ స్వధాస్తాం । అమితేవిష్టరః । సువిష్టరః । అత్రోపవిశంతు భవంతః । అత్రోపవిశామ । (పీట కింద నూలు కర్రలు వేయాలి.)

[1. (పితః గోత్ర, శర్మన్ వసురూప భూర్భువస్వ దాస్తాం అమితేవిష్టరః । సువిష్టరః అత్రోపవిశంతు భవంతః । అత్రోపవిశామ ।)
(మాతః గోత్రే దాయిాం వసురూప భూర్భువస్వ దాస్తాం అమితేవిష్టరః । సువిష్టరః । అత్రోపవిశంతు భవంతః । అత్రోపవిశామ ।)

2. (పితామహః శర్మన్ రుద్రరూపే భూర్భువస్వ దాస్తాం అమితేవిష్టరః । సువిష్టరః । అత్రోపవిశంతు భవంతః । అత్రోపవిశామ ।)

3. (ప్రపితామహః గోత్ర, శర్మన్ ఆదిత్యరూప భూర్భువస్వ దాస్తాం అమితేవిష్టరః

। సువిష్టరః । అత్రోపవిశంతు భవంతః । అత్రోపవిశామ ।)

4. (ప్రపితామహః గోత్రే, దాయీ ఆదిత్యరూపే భూర్భువస్స్వ దాస్తాం అమితేవిష్టరః । సువిష్టరః । అత్రోపవిశంతు భవంతః । అత్రోపవిశామ ।)]

[**సవ్యం :** (బ్రాహ్మణుడు ఉంటే)

శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణో భూర్భువస్సువః స్వాహాస్తాం అయంవోవిష్టరః। సువిష్టరః । అత్రో పవిశంతు భవంతః అత్రోపవిశామ అత్రిపవిశామః । (అక్షంతలు దర్భలు విశ్వేదేవ బ్రాహ్మణ పీఠ క్రింద వేయాలి)]

సవ్యం । అద్యవాయుధారణం కృత్వా । ఓం భూః, ఓం భువః, ఓగ్ం సువః, ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్ం సత్యం ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ । ఓమాపోజ్యోతిరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ । పవిత్రత్యాగః పునః పవిత్రం ధారయిత్వా ।

మం॥ పవిత్రంతే వితతం బ్రహ్మణస్పతే । ప్రభుర్గాత్రాణి పర్యేషి విశ్వతః । అతప్తత నూర్నత దామో అశ్నుతే । శృతాస ఇద్వహం తస్తత్సమాశత । ప్రాణాయామే వినియోగః । ఓం భూః............ బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ । అద్యపూర్వోచ్ఛరిత ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ ।

ప్రాచీనావీతి । యజమానస్య అస్మత్ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరీక శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయా ప్రక్రాంతం శ్రాద్ధకర్మకరిష్యే । కురుష్వ ।

(పితృస్థానం ముందర కూర్చకొట్టి ఆక్రింది మన్ను తీసుకొని ఎడమచేతిలో నూలు అక్షతలు కలిపి నాలుగు వైపుల వేయవలెను.)

మం॥ అపహతా అసురా రక్షాగ్ంసి పిశాచా యేక్షయంతి పృథివీమను । అన్యత్రేతో గచ్ఛంతు యత్రైషాం గతం మనః । ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉన్మధ్యమాః పితరః సోమ్యాసః । అసుంయ ఈయురవృకా ఋతజ్ఞాస్తేనోవంతు పితరోహవేషు । సవ్యేన హవేషు । సవ్యేన తూష్ణీం ఖాత్వా । అన్నమధ్యే అభిఘార్య । (వండిన వంటలోనె నెయ్యి వెయ్యాలి) (వంటల మీద నీళ్లు చల్లాలి) (పాకప్రోక్షణం) ఓం భూర్భువస్సువః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । శ్రాద్ధార్థాః సంపాదితాః వక్వపదార్థాః దేశతః కాలతశ్చ (కర్త) శ్రాద్ధేహవిర్యోగ్యతాస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । (ఇతి బ్రాహ్మణవదేయు) శ్రాద్ధేహ విర్యోగతాస్తు । ప్రాచీనావీతి । *(నిలబడి నమస్కారం చేస్తూ)*

శ్లో॥ శ్రాద్ధకాలే గయాంధ్యాత్వా ధ్యాత్వా దేవం జనార్దనం । వస్వాదీంశ్చ పిత్రూన్ ధ్యాత్వా తతః శ్రాద్ధం ప్రవర్తయే *(అర్చన పళ్లెంలో చేతులు పెట్టి ఆ చేతలు పితృ స్థానం ముందర భూమిని తాకవలెను) (ఇతి బ్రాహ్మణవదేత్)* ప్రవర్తయా । సవ్యేన ప్రవర్తయే *(ఇతి విశ్వేదేవస్థానే) (ఇతి బ్రాహ్మణవ ప్రతివచనం)* ప్రవర్తయా । [*(బ్రాహ్మణుడు ఉంటే)* శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణో ప్రవర్తయ । ప్రవర్తయా] పురూర వార్ద్రవ సంజ్ఞికానాం విశ్వేషాం దేవానాం ఇదమానసం సుఖాసనం। *(ఒక దర్భ కర్ర అక్షింతలు విశ్వేదేవ బ్రాహ్మణుని పీఠ క్రింద వేయాలి).* అస్యతాం ధర్మోసి అపః । *(కూర్చతోని కుడిచేతిలో కొట్టుకొని బ్రాహ్మణుని చేతిలో కొట్టాలి.)*

విశ్వేదేవాః దైవే క్షణః క్రియతాం । *(ఒక దర్భ అక్షంతలు చేతికివ్వాలి)*

ఓం తథా ప్రాప్నువంతు భవంతః । (విశ్వేదేవస్థానం ముందర కూర్చ దక్షిణం నుండి కుడికి రెండుచోట్ల కొట్టవలెను) ప్రాప్నువామ । ఆర్ఘ్యపాత్రే ఆసాద్య (దర్భలు అక్షంతలు వేయవలెను 2 దొప్పలు బొర్ల వేయాలి, వాటిపైన అక్షంతలు దర్భలు పెట్టాలి.) ఉత్తానే ప్రోక్ష్య । (ఆ దొప్పలను లెవట్టి అక్కడే పెట్టాలి) ఉద్ధృత్య । యవదర్భాన్ వికీర్య (దర్భ అక్షింతలు దొప్పలో వేయాలి)। ఉదకమాపూర్య । (నీళ్లు పోయాలి) విశ్వేభ్యో దేవేభ్యోవోజుష్టం గృహ్ణామి । విశ్వేభ్యో దేవేభ్యోవోజుష్టం గృహ్ణామి । (చేతిలోకి నీళ్లు తీసుకొని వదులుట)

శంనోదేవీ రభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । (ఉద్ధరిణితోని నీళ్లు దొప్పలో పోయుట)

అర్ఘ్యపాత్రయోః అయంగంధః । అర్ఘ్యపాత్రయోః పుష్పార్ధాః ఇమేదర్భపత్ర అక్షతకుశాః । దేవపాత్రాభ్యాం వోజుష్టం గృహ్ణామి । వఃపాత్రే సంపన్నే సుసంపన్నే స్వాహోర్ఘ్యః స్వాహోర్ఘ్యః స్త్వవర్ఘ్యో । పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికాన్ విశ్వాన్ దేవాన్ భవత్సు అవాహయిష్యే ఆవాహయ । (2 కర్రలు అక్షంతలు తీసుకొని ఆ 2 దొప్పలల్లో ముంచి బ్రాహ్మణుని నెత్తిమీద పెట్టాలి.)

విశ్వేదేవా స ఆగతః శృణుతామ ఇమగ్ం హవం । యేదం బర్హిర్నిషీదత । విశ్వేదేవాః శృణుతేమగ్ం హవంమ్మేయే అంతరిక్షేయ ఉపద్యవిష్ఠ । యే అగ్ని జిహ్వా ఉతవ్రాయ జత్రా ఆసద్యాస్మిన్ బర్హిషి మాదయధ్వం । ఆగచ్ఛంతు మహాభాగా విశ్వేదేవాః మహాబలాః ।

యేహ్యాత్రవిహితా శ్రాద్ధే సావధానా భవంతుతే । సావధానాస్మః । సావధానోఽస్తు । (బ్రాహ్మణుడు అనాలి) హస్తోదకం దత్వా (కూర్చ తను కొట్టుకొని బ్రాహ్మణునికి కొట్టాలి)

యాదివ్యా ఆపః పయసా సంబభూ వుర్యా అంతరిక్ష ఉతపార్థివీర్యాః । హిరణ్య వర్ణాయజ్ఞియా స్తాన ఆపః శగ్గ్స్యోనా సుహవా భవంతు । (ఒకే దొప్ప తీసుకొని ఆ దొప్పలోని నీళ్లు తన చేతిలో పోసుకొనని బ్రాహ్మణుని చేతిలో విడువవలెను) పురూరవ సంజ్ఞికా విశ్వేదేవాః ఇదంవో అర్ఘ్యం । అస్త్వర్ఘ్యం । (కూర్చతోని కుడిచేతిలో కొట్టుకొని బ్రాహ్మణుని కుడిచేతిలో కొట్టాలి) తతః శుద్ధోదకం । ఆర్ద్రవ సంజ్ఞికా విశ్వేదేవాః ఇదంవో అర్ఘ్యం, అస్త్వర్ఘ్యం । (కూర్చతోని కుడిచేతిలో కొట్టుకొని బ్రాహ్మణుని కుడిచేతిలో కొట్టాలి) తతః శుద్ధోదకం । విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః పాత్రే స్థానేస్థ । (కూర్చతో బ్రాహ్మణుని కుడిచేతి వైపు కొట్టవలెను) తతః శుద్ధోదకం । (ఆ దొప్పలను బ్రాహ్మణుని కుడిచేతివైపు ఉంచవలెను.) అర్చత ప్రార్చత ప్రియమేధాసో అర్చత । అర్చంతు పుత్రకా ఉతపురంన ధృష్ణ్వర్చత । (అక్షంతలు నెత్తి మీద వేయవలె) గంధద్వారాం.... యే శ్రియమ్ । పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికాః విశ్వేదేవాః । యథాభాగశః అయంవోగంధః । సుగంధః । మాల్యార్థే ఇమానివః పుష్పాణి సుపుష్పాణి తులసీదళసహితాని ।

మం॥ ధూరసి ధూర్వ ధూర్వంతం దూర్వతం యోస్మాన్ ధూర్వతితం ధూర్వయం వయం ధూర్వామః । ఉదకేనైవ సాంకల్పితం వోధూపః । సుధూపః । ఉద్దీప్యస్వజాతవేదో పఘ్నం నిర్ఋతిం మమ । పశూగ్ శ్చ మహ్యామావహ జీవనంచ దిశోదిశ । జ్వాలాభేదేన గృహస్థితం వోజ్యోతిః సుజ్యోతిః । (దేవుని దగ్గర దీపం ముట్టించాలి.)

మం॥ యువాస్సు వాసాః పరివీత ఆగాత్స ఉశ్రేయాన్ భవతి జాయమానః । తంధీరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వాధియోమన సాదేవ యంతః । (దోతిమీద అక్షింతలు వేయాలి)

పురురవార్ద్రవ సంజ్ఞికా విశ్వేదేవాః వః ఆచ్ఛాదనార్థం-వస్త్రఖండం పానీయార్థం - ఉదకుంభం, మాలాధారణార్థం-మాలా, పఠణార్థం-భగవద్గీత, లేపనార్థం-భస్మం, వ్యజనార్థం-వ్యజనం, ఉపవేశనార్థం-ఆసనం, పవిత్రార్థం, కించిత్ వ్యవహారిక ద్రవ్యం స్వాచ్ఛాదనంచ ఇమౌకుశాః అర్చనం సంపూర్ణం । అస్తు సంకల్ప సిద్ధిరస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । అస్తు సంకల్ప సిద్ధిరస్తు । యుష్మదనుజ్ఞయా (యజమానస్య) అస్మత్ పిత్రా (మాత్రా) ద్యర్చనం కరిష్యే । *(కూర్చతో కొట్టాలి)* కురుష్వ **ప్రాచీనావీతి** । అస్మత్ పితృ పితామహా ప్రపితామహానాం...... భరద్వాజస గోత్రాణాం... కిష్టయ్య సదాశివ్ కిష్టయ్య శర్మణాం... [మాతృపితామహి ప్రపితా మహినాం..... గోత్రాణాం.... దాయినాం] వసురుద్రాదిత్య స్వరూపానాం ఇదమాసనం కుశాసనం । *(నూలు 2 దర్భలు పితృల పీఠ క్రింద వేయాలి.) (కూర్చతో కొట్టుకొని బ్రాహ్మణుని కుడి చేతిలో కొట్టాలి)* ఆస్యతాం ధర్మోసి ఆపః । *(కూర్చకొట్టాలి)* అస్మత్ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధేక్షణః క్రియతాం । *(నూలు దర్భలు బ్రాహ్మణుని చేతిలో పెట్టాలి.)*

ఓం తథాప్రాప్నువంతు భవంతః । *(వాయువ్యం నుండి ఆగ్నేయంకు 3 దిక్కుల కూర్చకొట్టాలి, కూర్చకొట్టిన 3 దిక్కులలో నువ్వులు, దర్భ వేయాలి)* ప్రాప్నువామ । (అర్ఘ్యపాత్రాణ్యాసాద్య *(3 దొప్పలు పెట్టాలి)*। ఉత్తనాని ప్రోక్ష్య *(కూర్చతోని నీళ్లు చల్లాలి)*। ఉద్ధృత్య *(దొప్పలేవట్టి పెట్టాలి)*। తిలదర్భాన్ వికీర్య *(నువ్వులు, దర్భ వేయాలి)*। ఉదకమాపూర్య *(నీళ్లు పోయాలి)*। పిత్రే (మాత్రే) తేవోజుష్టం గృహ్ణామి । పితామహాయతే (పితామహి) వోజుష్టం గృహ్ణామి । ప్రపితామహాయతే (ప్రపితామహి) వోజుష్టం గృహ్ణామి । *(చేతిలో నీళ్లు తీసుకొని బ్రొటనవేలితో వదులుట)*

మం॥ శంనోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః ।
(నీళ్లు ఉద్ధరిణితో పోయాలి)

శ్లో॥ (నూలు, దర్భ అపసవ్యంగా తిప్పాలి) **1) తిలోసి సోమదేవత్యో గోసవేదేవ నిర్మితః । ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధ ఏహి । యజమానస్య అస్మత్ పితరం భరద్వాజస గోత్రం కిష్టయ్య శర్మాణం । (మాతరం గోత్రాం దాయీం) వసురూపం ఇమాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినః స్వధానమః ।** (నూలు, దర్భ అపసవ్యంగా తిప్పాలి) **2) తిలోసి సోమ దేవత్యో గోసవే దేవనిర్మితః । ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధ ఏహి। అస్మత్ పితామహం (పితామహీం) భారద్వజ..... గోత్రం (గోత్రాం)..... సదాశివ్ శర్మాణం (దాయీం) రుద్రరూపం (రుద్రరూపాం) ఇమాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినః స్వధానమః॥**

(నూలు, దర్భ అపసవ్యంగా తిప్పాలి) 3) తిలోసి సోమ దేవత్యో గోసవే దేవనిర్మితః । ప్రత్నవద్భిః ప్రత్నస్వధ ఏహి । అస్మత్ ప్రపితామహం (ప్రపితామహీం) (భారద్వాజస)..... గోత్రం (గోత్రాం) ..... (కిష్టయ్య) శర్మాణాం (దాయిం) ఆదిత్యరూపం (ఆదిత్యరూపాం) ఇమాన్ లోకాన్ ప్రీణయాహినః స్వధానమః । అర్ఘ్యపాత్రేష్వయం గంధః (చూపుడు వ్రేలుతో గంధం వేయవలెను)। అర్ఘ్యపాత్రేషు పుష్పార్ఘాః (పూలు వేయవలెను.) । ఇమే దర్భపత్ర తిలకుశాః (నువ్వులు దర్భ వేయవలెను.) । 1. పితృ (మాతృ) పాత్రేభ్యోవోజుష్టం గృహ్ణామి । 2. పితామహ (పితామహి) పాత్రేభ్యోవోజుష్టం గృహ్ణామి । 3. ప్రపితామహ (ప్రపితామహీ) పాత్రేభ్యో వోజుష్టం గృహ్ణామి) వఃపాత్రాణి సంపన్నాని సుసంపన్నాని । స్వధార్ఘ్యాః స్స్వధార్ఘ్యాః స్సంత్వర్ఘ్యాః । అస్మత్ పితృపితామహ ప్రపితామహాన్..... భారద్వాజస గోత్రాన్ (గోత్రాః) కిష్టయ్య సదాశ్ కిష్టయ్య శర్మణః (దాయీ) (మాతృపితామహి

(ప్రపితామహీం) వసు రుద్రాదిత్య స్వరూపాన్ (స్వరూపాః) భవత్సు ఆవాహయిష్యే । ఆవాహయ । (నూలు దర్భలు ఆ మూడు దొప్పలల్లో ముంచి బ్రాహ్మణుని నెత్తి మీద పెట్టాలి.)

మం॥ ఉశంతస్త్వాహవామహ ఉశంతస్సమిధీమహి । ఉశన్నుశత ఆవహ పితౄన్ హవిష్షే అత్తవే । ఆయంతునః పితరః సోమ్యాసోగ్నిష్వాత్తాః పథిభిర్దేవయానైః । అస్మిన్ యజ్ఞే స్వధయామదంత్వధి బ్రువంతుతే అవంత్వస్మాన్ । సావధానా భవంతుతే । సావధానాస్మః । హస్తోదకందత్వా । యాద్దివ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుర్యా అంతరిక్ష ఉతపార్థివీర్యాః । హిరణ్యవర్ణాయజ్ఞియా స్తాన ఆపః శగ్గ్స్యోనా సుహవా భవంతు ॥ (ఒకే దొప్ప తీసుకొని ఆ దొప్పలోని నీళ్ళు తన చేతిలో పోసుకొని బ్రాహ్మణుని చేతిలో విడువాలి.)

1. పితః (మాతః) భారద్వాజస (మాతః) గోత్ర కిష్టయ్య శర్మన్ (గోత్రే) శర్మన్ (దాయీ) వసురూప (వసురూపే) । ఇదంతే అర్ఘ్యం । అస్త్వర్ఘ్యం । తతః శుద్ధోదకమ్ । (కూర్చతోని కొట్టుకొని బ్రాహ్మణుని కుడి చేతిపైన కొట్టాలి)

2. పితామహ (పితామహీ) (భారద్వాజస)... గోత్ర (గోత్రే)... (సదాశివ్) శర్మన్ (దాయీ) రుద్రరూప (రుద్రరూపే)। ఇదంతే అర్ఘ్యం । అస్త్వర్ఘ్యం । తతః శుద్ధోదకమ్ । (కూర్చతోని కొట్టుకొని బ్రాహ్మణుని కుడి చేతిపైన కొట్టాలి)

3. ప్రపితామహ (ప్రపితామహీ) భారద్వాజస గోత్ర (గోత్రే)... (కిష్టయ్య) శర్మన్ (దాయీ) ఆదిత్యరూప (ఆదిత్యరూపే) । ఇదంతే అర్ఘ్యం । అస్త్వర్ఘ్యం । తతః శుద్ధోదకమ్ । (కూర్చతోని కొట్టుకొని బ్రాహ్మణుని కుడి చేతిపైన కొట్టాలి)

పితృపితా మహా... ప్రపితామహేభ్య.... (మాతృపితామహీ ప్రపితా మహీభ్యః) పాత్రాణి అన్యస్థానె సంతు । తతః శుద్ధోదకమ్ । (దొప్పలను బ్రాహ్మణుని కుడిచేతి వైపు పెట్టవలెను)

అర్చత ప్రార్చత ప్రియమేధాసో అర్చత । అర్చంతు పుత్రకా ఉతపురంన ధృష్ణ్వర్చత । (నూలు బ్రాహ్మణుని మీద చల్లవలెను) । గంధద్వారాం... యే శ్రియమ్ ॥ పితృపితామహ ప్రపితామహాః (మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః) । యథాభాగశః అయంవో గంధః । సుగంధః మాల్యార్థే ఇమాని వః పుష్పాణి । సుపుష్పాణి తులసీదళ సహితాని ।

మం॥ ధూరసి ధూర్వ ధూర్వంతం ధూర్వతం యోస్మాన్ ధూర్వతితం ధూర్వయం వయం ధూర్వామః । ఉదకేనైవ సాంకల్పితంవో ధూపః । సుధూపః ।

ఉద్దీప్య స్వజాతవేదో పఘ్నం నిర్‌ఋతిం మమ । పశూగ్శ్చ మహ్యామావహ జీవనంచ దిశోదిశ । జ్వాలాభేదేన గృహస్థితం వోజ్యోతిః సుజ్యోతిః ।

మం॥ యువాసువాసాః పరివీత ఆగాథ్స ఉశ్రేయాన్ భవతి జాయమానః । తంధీరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వాధియోమనసా దేవయంతః । పితృపితామహా ప్రపితా మహాః (మాతృపితామహీ ప్రపితా మహ్యః) వః ఆచ్ఛాదనార్థం - వస్త్రఖండం, పానీయార్థం - ఉదకుంభం, మాలాధారణార్థం - మాలా, పఠణార్థం - భగవద్గీత, లేపనార్థం - భస్మం, వ్యజనార్థం - వ్యజనం, ఉపవేశనార్థం - ఆసనం, పవిత్రార్థం కించిద్వ్యవహారిక ద్రవ్యం స్వాచ్ఛాదనంచ ఇమే తిలాః । ఇమేకుశాః । అర్చనం సంపూర్ణం॥ అస్తు సంకల్పసిద్ధిరస్తితి భవంతో బ్రువంతు । అస్తు

సంకల్ప సిద్ధిః ।యుష్మదనుజ్ఞయ విష్ణోరర్చనం కరిష్యే । కురుష్వ ।

(బ్రాహ్మణుడు కూర్చుంటేనే)

[సవ్యం :

శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణో ఇదమాసనం సుఖాసనం । ఆస్యతాం ధర్మోసి ఆపః । విష్ణోర్దైవేక్షణః క్రియతాం । ఓం తథాప్రాప్నువంతు భవంతః । ప్రాప్నువామః । అర్ఘ్యపాత్ర మాసాద్య । ఉత్తానంప్రోక్ష్య । ఉధృత్య । యవదర్భాన్ వికీర్య । ఉదకమాపూర్య । విష్ణవేతే వోజుష్టం గృహ్ణామి ।

శంనోదేవిరభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే । శంయోరభిస్రవంతునః । అర్ఘ్యపాత్రే అయంగంధః । అర్ఘ్యపాత్రే పుష్పార్థాః ఇమే దర్భపత్ర అక్షత కుశాః । విష్ణు పాత్రే వోజుష్టం గృహ్ణామి । వః పాత్రం సంపన్నం సుసంపన్నం । స్వాహార్ఘ్యాః శ్రాద్ధరక్షక, శ్రీ మహావిష్ణుం భవత్సు ఆవాహయిష్యే । ఆవాహయ ।

తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదాపశ్యంతి సూరయః । దివీవ చక్షురాతతం । తద్విప్రాసో విపన్యవో జాగృవాంత్సస్సమిందతే విష్ణోర్యత్పరమం పదం ।

హస్తోదకందత్వా । యాదివ్యా ఆపః పయసా సంబభూవుర్యా అంతరిక్ష ఉతపార్థివీర్యాః । హిరణ్య వర్ణాయ జ్ఞియా స్తాన ఆపః శగ్గ్స్యోనా సుహవా భవంతు।

శ్రాద్ధరక్షక, శ్రీ మహావిష్ణో ఇదంవో అర్ఘ్యం । అస్త్వర్ఘ్యం । తతః శ్శుద్ధోదకం। విష్ణోపాత్రే స్థానేస్థః । తతః శుద్ధోదకం । (దొప్పను బ్రాహ్మణుని కుడిచేతి వైపు పెట్టాలి.)

అర్చత ప్రార్చత ప్రియమేధాసో అర్చత । అర్చంతు పుత్రకా । ఉతపురంన ధృష్ణ్వర్చత । గంధద్వారాం.... యే॒శ్రియమ్ ।

శ్రాద్ధరక్షక, శ్రీ మహావిష్ణో యధాభాగశః అయంవో గంధః । సుగంధః । మాల్యార్థే ఇమానివః పుష్పాణి । సుపుష్పాణి । తులసీదళ సహితాని ।

మం॥ ధూరసి ధూర్వ ధూర్వంతం ధూర్వ తంయోస్మాన్
ధూర్వతితం ధూర్వయంవయం ధూర్వామః ।
ఉదకేనైవ సాంకల్పితం వో ధూపః । సుధూపః ।

ఉద్దీప్యస్వజాతవేదో పఘ్నం నిరృతిం మమ । పశూగ్శ్చ మహ్యమావహ జీవనంచ దిశోదశ । జ్వాలాభేదేన గృహస్థితం వో జ్యోతిః సుజ్యోతిః । యువాసు వాసాః పరివీత ఆగాథ్స ఉశ్రేయాన్ భవతి జాయమానః । తందీరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వాధియోమనసా దేవయంతః ।

శ్రాద్ధ సంరక్షక, శ్రీ మహావిష్ణో వః ఆచ్ఛాదనార్థం-వస్త్రఖండం పానీయార్థం-ఉదకుంభం, మూలాధారణార్థం-మాలా, పఠణార్థం-భగవద్గీత, లేపనార్థం-భస్మం, వ్యజనార్థం-వ్యజనం, ఉపవేశనార్థం-ఆసనం, పవిత్రార్థం, కించిద్వ్యవహారిక ద్రవ్యం, స్వాచ్ఛాదనంచ ఇమౌకుశా అర్చనం సంపూర్ణం । అస్తు సంకల్పసిద్ధిరస్త్వి భవంతో బ్రువంతు । అస్తు సంకల్పసిద్ధిః ।] యుష్మదనుజ్ఞయా మండలాదిపాత్రాసాదనంచ కరిష్యే । కురుష్వ । *(మండలంలు చేసి విస్తర్లు వేయవలెను.)* సవ్యం

శ్లో॥ కురుక్షేత్రం గయాంగంగాం ప్రభాసం పుష్కరాణిచ ।
ఏతాని మనసాధ్యాత్వా శ్రాద్ధకాలే సదాపఠేత్ ।
(నిలబడి బ్రాహ్మణులకు నమస్కారం చేయాలి.)

మంత్రమధ్యే క్రియామధ్యే విష్ణోస్స్మరణ పూర్వకం । యత్కించిత్క్రియతే కర్మ తత్కోటి గుణితం భవేత్ । విష్ణవేనమో విష్ణవే నమోవిష్ణవే నమః ।

(ఔపాసనం) (అగ్ని దగ్గరకు పోయి) అద్యపూర్వోచ్చరిత ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ । **ప్రాచీనావీతి** । యజమానస్య అస్మత్ పితుః (మాతుః) ప్రాతిసాంవత్సరీక (బ్రాహ్మణులకు పెట్టె అన్నం ఒక దొప్పలో తీసుకోవాలె) మృతాహోఖ్యాన శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయా ఔపసనాగ్నావగ్నౌ కరణం కరిష్యే । కురుష్వ (ఔపాసనం దగ్గర) అన్నమగ్నావధిశ్రిత్య (అన్నంను అగ్నికి చూపాలి)। ఉదగుద్వాస్య (ఉత్తర భాగంన ఉంచాలి)। అద్భిప్రోక్ష్య (దొప్పలోని నీళ్లు చల్లవలెను)। అభిఘార్య (నెయ్యి వేయవలెను)। ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాం (రెండు దర్భలతో అన్నం నాలుగు భాగాలు చేయాలి.) అన్నం చతుర్భాగం కృత్వా । ఈశాన్య భాగే అభిఘార్య । (రెండు దర్భలు వ్రేళ్ల మధ్యలో పెట్టుకోవలెను.) అగ్నిం పరిషిచ్య । అదితేను మన్యస్వ । అనుమతేను మన్యస్వ । సరస్వతేను మన్యస్వ । దేవసవితుః ప్రసువ । (ఈశాన్య భాగములోని అన్నంను సగం తీసుకొని అగ్నిలో వేయవలెను.)

సోమాయ పితృపీతాయ స్వధానమః (రెండవభాగంను అగ్నిలో వేయవలలెను)। సోమాయ పితృపీతాయేదం నమమ । అగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధానమః । అగ్నయేకవ్యవాహనాయేదం నమమ ।

[శ్రీవత్స గోత్రము వారికి మాత్రము యమాయాంగిరస్వతే పితృమతే స్వధా నమః యమాయాంగిరస్వత పితృమత ఇదం నమమ ।] తూష్ణీం అప్రదక్షిణం పరిషిచ్య । **(ఔపాసనం)** కూర్చ అప్రదక్షిణంగా తిప్పాలి పితృపాత్రే అభిఘార్య (పితృ విస్తరును ఎడమచేత ముట్టి కుడిచేతితో అన్నం వేయాలి)। స్వధేయం (రెండు సార్లు అన్నం పెట్టాలి)। అస్తుస్వధా । స్వధేయం । అస్తుస్వధా । పునరభిఘార్య (మళ్లీ నెయ్యి వెయ్యాలి రెండు దర్భలు పితృ విస్తరి కింద పెట్టాలి.)

। సవ్యేన దేవపాత్రే అభిఘార్య (దేవపాత్రే నెయ్యి వేయాలి)।

ఆస్వధేత్యా శ్రావయతి । అస్తుస్వధేతి ప్రత్యాశ్రావయతి । స్వధానమ ఇతి వషట్కరోతి । స్వధాకారోహి పిత్రూణాం । (మూర్ధనం అన్నం నిక్షిప్యా) । (వద్దన తయారుచేసుకోవాలి.)

మం॥ మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యా వైశ్వానర మృతాయ జాతమగ్నిం।
కవిగ్ం సమ్రాజమతిథిం జనానామాసన్నా పాత్రం జనయంత దేవాః ।
ఆమాసుపక్వమైరయ ఆసూర్యగ్ం రోహయోదివి । ఘర్మన్న సామంత పతాసు వృక్తిభిర్జుష్టం గిర్వణ స్సేగిరః । సోమోధేనుగ్ం సోమో అర్వంత మాశుగ్ం సోమోవీరం కర్మణ్యం దధాతు। సాదన్యం విదద్యగ్ం సభేయం పితృ శ్రవణం యోదదాశదస్మై ।

ప్రాణాయామే వినియోగః । ఓం భూః... బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ । (మొదలు తిపి పితరులకు తర్వాత విశ్వే-మొదలు అన్నం విశ్వేదేవ తరువాత పితరులకు)

అధ్యపూర్వోచ్చరిత ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ । ప్రాచీనావీతి । యజమానస్య అస్మత్ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతహాఖ్యాన శ్రాద్ధే భవదనుజ్ఞయా రాక్షసౌఘనిర్హరణార్థం వైష్ణవాన్ పైత్రుకాన్ అన్నశుద్ధ్యర్థం, అభ్రూణదోష పరిహారార్థం అన్నసూక్త మంత్ర పఠన కరిష్యే । కురుష్వ । బ్రాహ్మణైస్సహ ఆశ్రావయిష్యే । ఆశ్రావయ । హస్తోదకందత్వా । నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచేనమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి । ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ।

అథ అన్న సూక్తమ్

1) ఓమ్ ॥ సహ్వై దేవానాం చాసురాణాంచ యజ్ఞౌప్రతతావాస్తాం వయగ్గ్ స్వర్గంలోకమేష్యామో వయమేష్యామ ఇతితేసురాస్సన్నహ్యా సహస్సైవాచర న్బ్రహ్మచర్యేణ తపసైవ దేవాస్తేఽసురా అముహ్యగ్గ్స్తేన ప్రాజానగ్గ్స్తే పరాభవన్నతేనస్స్వర్గం లోకమాయ న్ప్రసృతేనవై యజ్ఞేనదేవా స్స్వర్గంలోక మాయ న్నప్రసృతే నాసురా న్పరాభావయ న్ప్రసృతోహవై యజ్ఞోపవీతినో యజ్ఞోప్రసృతోఽనుపవీతినో యత్కించబ్రాహ్మణో యజ్ఞోపవీత్యధీతే యజతఏవ త త్తస్మాద్యజ్ఞోపవీత్యే వాధీయాత యాజయేద్యజేతవా యజ్ఞస్య ప్రసృత్యా అజినం వాసోవా దక్షిణతఉపవీయ దక్షిణం బాహుముద్ధరతేఽ వధత్తే సవ్యమితి యజ్ఞోపవీతమేత దేవవిపరీతం ప్రాచీనావీతగ్ం సంవీతంమానుషమ్ ॥౧॥

2) రక్షాగ్ంసిహవా పురోఽనువాకే తపోగ్రమతిష్ఠంతతా న్ప్రజాపతిర్వరేణో పామంత్రయత తాని వరమవృణీతాదిత్యోన్నోయోద్ధా ఇతితాన్ప్రజాపతి రబ్రవీద్యో ధయధ్వమితి తస్మాదుత్తిష్ఠంతగ్ం హవాతాని రక్షాగ్స్యాదిత్యం యోధయంతి యావదస్త మన్వగాత్తాని హవా ఏతాని రక్షాగ్ంసి గాయత్రియాఽభిమంత్రితేనాంభసా శామ్యంతి తదుహవా ఏతే బ్రహ్మవాదినః పూర్వాభిముఖాస్సంధ్యాయాం గాయత్రియాఽభిమంత్రితా ఆపఊర్ధ్వం విక్షిపంతితా ఏతా ఆపో వజ్రీ భూత్వాతాని రక్షాగ్ంసిమందె హారుణేద్వీపేప్రక్షిపంతి యత్ప్రదక్షిణం ప్రక్రమంతితేన పాప్మాన మవధూన్వంత్యుద్యంత మస్తం యంత, మాదిత్యమభిధ్యా యన్కుర్వ

స్త్వబ్రహ్మణోవిద్వాన్ త్సకలంభద్ర మశ్నుతేఽ సావాదిత్యో బ్రహ్మేతిబ్రహ్మై వస
స్త్వబ్రహ్మేత్యేతి యఏవం వేద ॥౨॥

3) కిగ్గ్స్విదాసీత్పూర్వచిత్తిః కిగ్గ్స్విదాసీద్బృహద్వయః । కిగ్గ్స్విదాసీత్పిశంగిలా కిగ్గ్స్విదాసీ త్పిలిప్పిలా ౧. ద్యౌరాసీత్పూర్వచిత్తి రశ్వఆసీద్బృహద్వయః । రాత్రిరాసీత్పిశంగిలా విరాసీత్పిలిప్పిలా । కస్విదేకాకీ చరతి కఉస్విజ్జాయతే పునః । కిగ్గ్స్విద్ధిమస్య భేషజం కిగ్గ్స్విదావపనమ్మహత్ ॥ ౩. సూర్యఏకాకీ చరతి చంద్రమాజాయతే పునః ౪. అగ్నిర్హిమస్యభేషజం భూమిరావపనం మహత్ ॥ ౫. పృచ్ఛామిత్వా పరమంతంపృథివ్యాః పృచ్ఛామిత్వా భువనస్యనాభిం । పృచ్ఛామిత్వావృష్ణో అశ్వస్యరేతః పృచ్ఛామివాచః పరమంవ్యోమ । ౬. వేదిమాహుః పరమంతంపృథివ్యా యజ్ఞ మాహుర్భువనస్యనాభిం । సోమమాహుర్వృష్ణో అశ్వస్యరేతో బ్రహ్మైవవాచః పరమంవ్యోమ ।

4. ఓం తేజసావా ఏషబ్రహ్మవర్చ సేనవ్యృధ్యతే । యోఽ శ్వమేధేనయజతే । హోతాచ బ్రహ్మచ బ్రహ్మోద్యం వదతః । తేజసాచైవైనం బ్రహ్మవర్చసేనచ సమర్ధయతః ॥ ౮. దక్షిణతో బ్రహ్మాభవతి । దక్షిణత ఆయతనోవై బ్రహ్మా । బార్హస్పత్యోవై బ్రహ్మా । బ్రహ్మవర్చస మేవాస్య దక్షిణతో దధాతి । తస్మాద్దక్షిణోర్ధో బ్రహ్మవర్చసితరః । ఉత్తరతో హోతాభవతి ॥ ౧. ఉత్తరత ఆయతనోవైహోతా । ఆగ్నేయోవైహోతా । తేజోవా అగ్నిః । తేజ ఏవాస్యోత్తరతో దధాతి ॥ ౨. తస్మాదుత్తరోర్ధస్తేజస్వితరః । యూపమభితో వదతః । యజమానదేవత్యోవైయూపః । యజమానమేవ తేజసాచ

బ్రహ్మవర్చ సేనచ సమర్ధయతః । కిగ్గ్‍స్వీదాసీత్పూర్వచిత్తిరిత్యాహ ।
ద్యౌర్వైవృష్టిః పూర్వచిత్తిః । ౨. దివమేవ వృష్టి మవరుంధే। కిగ్గ్‍స్వీదాసీ
ద్బృహద్వయ ఇత్యాహ । అశ్వోవైబృహద్వయః । అశ్వమేవావరుంధే । (౯)
కిగ్గ్‍స్విదాసీత్పిశంగిలేత్యాహ । రాత్రిర్వైపిశంగిలా । రాత్రిమేవావరుంధే ।
కిగ్గ్‍స్విదాసీ త్పిలిప్పిలేత్యాహ । శ్రీర్వైపిలిప్పిలా । అన్నాద్యమే వా వరుంధే
॥ ౩. కస్విదేకాకీ చరతీ త్యాహ । అసౌ వా ఆదిత్య ఏకాకీచరతి । తేజ
ఏవావరుంధే । కఉస్విజ్జాయతే పునరిత్యాహ (౧౦) చంద్రమావైజాయతే
పునః । ఆయుర్దేవావరుంధే । కిగ్గ్‍స్విద్ధిమస్యభేషజమిత్యాహ । అగ్నిర్వైహిమస్య
భేషజం । బ్రహ్మవర్చసమేవావరుంధే । కిగ్గ్‍స్విదావపనంమహదిత్యాహ ॥౪॥
అయంవైలోక ఆవపనం మహత్ । అస్మిన్నేవలోకే ప్రతితిష్ఠతి ।
పృచ్ఛామిత్వా పరమంతంపృథివ్యా ఇత్యాహ । వేదిర్వైపరోన్తః పృథివ్యాః ।
(౧౧) వేదిమేవావరుంధే । పృచ్ఛామిత్వా భువనస్య నాభిమిత్యాహ ।
యజ్ఞోవైభువనస్య నాభిః । యజ్ఞమేవా వరుంధే । పృచ్ఛామిత్వావృష్ణో
అశ్వస్యరేతఇత్యాహ । సోమోవైవృష్ణో అశ్వస్యరేతః । సోమపీథమేవా వరుంధే
। పృచ్ఛామివాచః పరమంవ్యోమేత్యాహ । బ్రహ్మవైవాచః పరమంవ్యోమ ।
బ్రహ్మవర్చసమేవా వరుంధే ।(౧౨) ॥

5. ఆబ్రహ్మన్బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామాస్మిన్రాష్ట్రే రాజన్యఇషవ్యశ్శూరో
మహారథో జాయతాందోగ్ధ్రీధేనుర్వోఢానడ్వానాశుస్సప్తిః పురంధి ర్యోషా,
జిష్ణూరథేష్ఠా స్సభేయో యువాస్య యజమానస్యవీరోజాయతాం
నికామేనికామేనఃపర్జన్యోవర్షతు ఫలిన్యో నఓషధయః పచ్యంతాం
యోగక్షేమోనః కల్పతామ్ ॥ (౧౩)

6. ఆ బ్రహ్మన్బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతా మిత్యాహ । బ్రాహ్మణ ఏవ బ్రహ్మవర్చసందధాతి । తస్మాత్పురాబ్రాహ్మణో బ్రహ్మ వర్చస్య జాయత ॥ ౧. ఆస్మిన్రాష్ట్రే రాజన్య ఇషవ్య శ్శూరో మహారథో జాయతామిత్యాహ । రాజన్యఏవశౌర్యం, మహిమానందధాతి । తస్మాత్పురా రాజన్య ఇషవ్యశ్శూరో మహారథోఽజాయత ॥ ౨. దోగ్ధ్రీధేనురిత్యాహ । ధేన్వామేవపయో దధాతి । తస్మాత్పురా దోగ్ధ్రీ ధేనురజాయత । ౨ వోఢానడ్వానిత్యాహ (౧౪) । అనడుహ్యేవ వీర్యం దధాతి । తస్మాత్పురా వోఢానడ్వా నజాయత। ఆశు స్సప్తిరిత్యాహ । అశ్వఏవ జవందధాతి । తస్మాత్పురాశురశ్వోఽజాయత । పురంధిర్యోషేత్యాహ । యోషిత్యేవరూపం దధాతి । తస్మాత్స్త్రీయువతిః ప్రియాభావుకా । జిష్ణూరథేష్ఠా ఇత్యాహ । ఆహవై తత్ర జిష్ణూరథేష్ఠాజాయతే । (౧౫) యత్రై తేన యజ్ఞేన యజంతే । సభేయోయువేత్యాహ । యోవై పూర్వవయసీ । ససభేయోయువా । తస్మాద్యువాపుమాన్ప్రియోభావుకః । ఆఽస్య యజమానస్య వీరోజాయతామిత్యాహ । ఆహవై తత్ర యజమానస్య వీరో జాయతే । యత్రై తేన యజ్ఞేన యజంతే । నికామేనికామేనః పర్జన్యోవర్షత్విత్యాహ । నికామేనికామేహవై తత్రపర్జన్యో వర్షతి । యత్రైతేనయజ్ఞేన యజంతే । ఫలిన్యోన ఓషధయః పచ్యంతా మిత్యాహ । ఫలిన్యో హవై తత్రౌషధయః పచ్యంతె । యత్రై తేన యజ్ఞేనయజంతె । యోగక్షేమో నఃకల్పతా మిత్యాహ । కల్పతే హవై తత్ర ప్రజాభ్యో యోగక్షేమః । యత్రై తేనయజ్ఞేన యజంతె ॥ (౧౬)

7. అహమస్మి ప్రథమజాఋతస్య । పూర్వం దేవేభ్యో అమృతస్యనాభిః । యోమాదదాతిస ఇదేవమావాః । అహమన్న మన్న మదంత మద్మి ।

పూర్వమగ్నేరపిదహత్యన్నం । యత్తౌహాసాతే అహముత్తరేషు । వ్యాత్తమస్యపశవస్సుజంభమ్ । పశ్యంతిధీరాః ప్రచరంతిపాకాః । జహోమ్యన్నన్నజహోమ్యన్యం । అహమన్నం వశమిచ్ఛరామి । సమానమర్థం పర్యేమి భుజంత్ । కోమామన్నం మనుష్యోదయేత । పరాకై అన్నం నిహితంల్లోక ఏతత్ । విశ్వైర్దేవై పితృభిర్గుప్త మన్నం । యదద్యతేలుప్యతే యత్పరోప్యతే । శతతమీసాతనూర్మేబభూవ । మహాంతౌ చరూసకృద్దుగ్ధేనపప్రౌ । దివంచ పృశ్నిపృథివీంచ సాకం । తత్సంపిబంతో నమినంతి వేధసః । నైతద్భూయో భవతినోకనీయః । అన్నం ప్రాణమన్నమపానమాహుః అన్నం మృత్యుంతము జీవాతుమాహుః । అన్నం బ్రహ్మణోజరసం వదంతి । అన్నమాహుః ప్రజననం ప్రజానాం । మోఘమన్నం విందత్తే అప్రచేతాః । సత్యం బ్రవీమివధ ఇథ్సతస్య । నార్యమణం పుష్యతినో సఖాయం । కేవలాఘో భవతి కేవలాదీ । అహం మేఘస్తనయన్ వర్షన్నస్మి । మామదంత్య హామద్యన్యా॥ (అహగ్ం సదమృతో భవామి । మదాదిత్యా అధిసర్వేతపంతి ।)

8. అన్నాద్వైప్రజాః ప్రజాయంతె । యాఃకాశ్చ పృథివీగ్ంశ్రితాః । అథో అన్నే నైవ జీవంతి । అథైనదపియంత్యంతతః । అన్నగ్ం హి భూతానాం జ్యేష్ఠం । తస్మాత్సర్వౌషధముచ్యతే । సర్వంవై తేన్న మాప్నువంతి । యేన్నం బ్రహ్మోపాసతే । అన్నంగ్ం హిభూతానాం జ్యేష్ఠం । తస్మాత్సర్వౌషధ ముచ్యతే. । అన్నాద్భూతానిజాయంతె । జాతాన్యన్నేన వర్ధంతె । అద్యతేత్తిచ భూతాని । తస్మాదన్నంతదుచ్యత ఇతి । తస్మాద్వా ఏతస్మాదన్నరసమయాత్ ।

అన్యోంతర ఆత్మాప్రాణమయః । తేనైషపూర్ణః । సవా ఏష పురుషవిధ ఏవ । తస్య పురుష విధతాం । అన్వయం పురుష విధః । తస్యప్రాణ ఏవశిరః । వ్యానో దక్షిణః పక్షః । అపాన ఉత్తరః పక్షః । ఆకాశ ఆత్మా । పృథివీ పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేష శ్లోకో భవతి ।

ఇత్యన్న సూక్తమ్ సమాప్తమ్ ॥

(మంత్రం లేకుండా సువాసినీ దగ్గర నీళ్లు చల్లాలి) దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ మహాయోగిభ్య ఏవచ । నమస్స్వధాయై స్వాహాయై నిత్యమేవ నమో నమః । ఈశాన పితృరూపేణ మహాదేవో మహేశ్వరః । ప్రియతాం భగవానీశః పరమాత్మా సదాశివః ।

విశ్వేదేవస్థానే - ఓం భూర్భువస్సువః ప్రసువ (సత్యంత్వర్తేన పరిషించామి.)

పితృస్థానే - ఓం భూర్భువస్సువః ప్రచోదయాత్ (సత్యంత్వర్తేన పరిషించామి.)

విశ్వేదేవస్థానే - హస్తోదకం దత్వా । దేవసవితః ప్రసువ

(కూర్చ విస్తరి చుట్టు తిప్పాలి) (విస్తరికి క్రింద ఎడమ చేయి పెట్టి కుడి చేయి పైకి పెట్టాలి)

మం॥ పృథివీతే పాత్రం ద్యౌర పిధానం బ్రహ్మణ స్త్వాముఖే జుహోమి । బ్రాహ్మణానాంత్వా ప్రాణాపానయోర్ జుహోమ్యక్షిత మసిమైషాం క్షేష్ఠా । అముత్రాముష్మిన్ లోకే । ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా నిదదే పదం । సమూఢమస్య పాగ్ం సురే । స్వాహా । శ్రీ విష్ణోహవ్యం రక్షస్వ । పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికా విశ్వేదేవాః ఏతద్వో హవ్యం సపరికరం । పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికా విశ్వేదేవాః రూపోత్తరా దేవా దేవతేదమన్నం హవ్యం బ్రాహ్మణ స్త్వాహవనీయార్థేదత్తం దాస్యమానం చా తుష్టైః తత్సర్వం గయేయం భూమిర్గదా దరో భోక్తా। అన్నం బ్రహ్మ । అహంచ బ్రహ్మ । భోక్తాచ బ్రహ్మో । బ్రహ్మరూపమనః । కల్పిత సౌవర్ణపాత్రే

స్థితమన్నం అక్షయ్యవటచ్ఛాయేయం । (బ్రాహ్మణుని చేత పదార్థములను బొటన వ్రేలుతో తాకవలెను) పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః । ఇదమీదమన్నం అమృత స్వరూపం । అతుష్టే దాస్యమానంచ అక్షయ్యతుష్ట్యర్థం । యథాభాగం హవ్యం । స్వాహానమో నమః । గయాయాం శ్రీ విష్ణు పాదాది సమస్త పాదేషు సర్వతీర్థేషు దత్తమస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు। గయాయాం దత్తమస్తు గధాధరః ప్రీతో భవతు । (చేతిలో నీళ్లు విడువాలి)

యేదేవా ద్రివ్యేకా దశస్థ పృథివ్యా మధ్యేకా దశస్థాప్సుషదో మహినైకా దశస్థతే దేవా యజ్ఞ మిమం జుషధ్వం । విశ్వేదేవాస్తుష్టా వరదా భవంతు । (సంతుష్ట వరద భవామ) । (కూర్చకొట్టాలి.) ప్రాచీనావీతి ॥ [(వసురుద్రాదిత్య స్వరూపః ఏతద్వకవ్యం । సపరికరం పితృపితామహ ప్రపితామహాః.... గోత్రాః.... శర్మాణః)]

పితృస్థానే – హస్తోదకం దత్వా (కూర్చ కొట్టుకొని బ్రాహ్మణుని చేతిలో కొట్టాలి) । దేవసవితః ప్రసువ (అప్రదక్షిణం) (విస్తరి కింద కుడిచేయి పెట్టి ఎడమచేయి పైకి పెట్టాలి.)

మం॥ పృథివీతే పాత్రం ద్యౌర పిధానం బ్రహ్మణస్త్వాముఖే జుహోమి బ్రాహ్మణానాంత్వా ప్రాణాపానయోర్జు హోమ్యక్షితమసిమైషాంక్షేష్ఠా । అముత్రాముష్మిన్ లోకే । ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం । సమూఢమస్య పాగ్ం సురే । స్వధా శ్రీ విష్ణో కవ్యం రక్షస్వ । [వసురుద్రాదిత్య స్వరూపః ఏతద్వకవ్యం । సపరికరం ।] అస్మత్

పితృపితా మహ ప్రపితా మహాః... గోత్రా.... శర్మాణః (దాయ్యాః) (మాతృపితమహి) (ప్రపితామహ్యాః)] వసురుద్రాదిత్య స్వరూపోత్తరా దేవాదేవ తేదమన్నం కవ్యం బ్రాహ్మణస్యాహవనీయార్థే దత్తం దాస్యమానంచ అతృప్తైస్తత్సర్వం గయేయం భూమిర్గదాధరో భోక్తా అన్నం బ్రహ్మ । అహంచ బ్రహ్మ । భోక్తాచ బ్రహ్మ । బ్రహ్మరూపమనః । కల్పితరజిత ప్రాతే స్థిత మన్నమక్షయ్య వటచ్ఛాయేయం పితృపితామహ ప్రపితా మహేభ్యః.... గోత్రేభ్యః (గోత్రాభ్యః)....శర్మభ్యః దాయిభ్యః । (మాతృపితామహీ ప్రపితామహీభ్యః) వసురుద్రాదిత్య స్వరూపేభ్యః (స్వరూపాభ్యః) । *(బ్రాహ్మణుని చేత పదార్థములను బొటనవ్రేలుతో తాకవలెను.)* (ఇదమిదమన్నం అమృత స్వరూపం । ఆతృప్తేః దాస్యమానంచ అక్షయ్య తృప్త్యర్థం యథాబాగం కవ్యం స్వధా నమో నమః । గయాయాం శ్రీరుద్రపాదాది సమస్త పాదేషు సర్వతీర్థేషు దత్తమస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । గయాయాం దత్తమస్తు । గదాధరః ప్రియతో భవతు । *(విస్తర్లో కూర్చ కొట్టాలి.)*

మం॥ యే చే॒హ పి॒తరో॒ యేచ॒నే హయాగ్॑శ్చ వి॒ద్మయాగ్ం॑ ఉ॑చ॒న ప్రవి॒ద్మ ।
(నమస్కారం చేయాలి).

అగ్నే॒త్వం వే॑త్థ॒యద్ది॒తే జా॑తవేద స్వ॒ధాభి॑ర్యజ్ఞగ్ం సుకృ॑తం జుషస్వ । అస్మత్ పితౄణాం (మాతృణాం) అక్షయా తృప్తిరస్తు॥ *(కూర్చ కొట్టాలి.)*

[*(బ్రాహ్మణుడు కూర్చుంటే)* సవ్యం । విష్ణుస్థానే హస్తోదకం దత్వా । *(విస్తరికి కుడిచేయి పైకి ఎడమచేయి క్రిందికి)* దేవసవితః ప్రసువః ।

మం॥ పృథివీతే పాత్రందౌర్య పిధానం బ్రహ్మణస్త్వాముఖే జుహోమి బ్రాహ్మణానాంత్వా ప్రాణాపానయోర్జుహోమ్యక్షితమసి మైషాం క్షేష్ఠా । అముత్రాముష్మిన్ లోకే । ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే । త్రేధానిదదే పదం । సమూఢమస్య పాగ్ం సురే । స్వాహా । శ్రీ విష్ణో హవ్యం రక్షస్వ ।

శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణో । ఏతద్వోహవ్యం । సపరికరం । శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణో రూపోత్తరా దేవా దేవ తేదమన్నం హవ్యం బ్రాహ్మణ స్వాహవనీయార్థేదత్తం దాస్యమానంచ ఆతుష్టేత్తత్సర్వం గయేయం భూమిర్గదాధరో భోక్తా । అన్నం బ్రహ్మ । అహంచ బ్రహ్మ । భోక్తాచ బ్రహ్మ । బ్రహ్మరూపమనః కల్పిత సౌవర్ణపాత్రే స్థితమన్నం । అక్షయ్యవటచ్ఛాయేయం । శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణవే । శంఖ, చక్రగధాదరాయ । లక్ష్మీసమేతాయ । గరుధ వాహనాయ । ఇదమిదమన్నం । అమృత స్వరూపం । అతుష్టేః దాస్యమానంచ । అక్షయ్యతుష్ట్యర్థం । యథాబాగం హవ్యం । స్వాహా నమోనమః । గయాయాం శ్రీ విష్ణు పాదాది సమస్త పాదేషు సర్వతీర్థేషు గంగోదకేన దత్తమస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । గయాయాం దత్తమస్తు । గదాధర ప్రీతోభవతు

తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదాపశ్యంతి సూరయః । దివి వ చక్షురాతతం । తద్విప్రాసో విపన్యవో జాగృవాంసస్సమిందతే। విష్ణోర్యత్పరమం పదం । శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణుః తుష్టో వరదో భవతు ।]

నివీతి । సప్తవ్యాధా దశార్ణేషు మృగాః కాలాంజనే గిరౌ । చక్రవాకాశ్శర ద్వీపే హంసాస్సరసి మానసే యేస్మజాతాః కురుక్షేత్రే బ్రాహ్మణా వేదపారగాః

। ప్రస్థితా దీర్ఘమధ్వానం యూయంతేభ్యోవసీదత । అమూర్తానాంచ మూర్తానాం పితౄణాం దీప్తతేజసాం । నమస్యామి సదాతేషాం ధ్యాయినాం యోగ చక్షుషాం । చతుర్భిశ్చ చతుర్భిశ్చద్వాభ్యాం పంచభిరేవ చ । హూయతేచ పునర్ద్వాభ్యాం సమే విష్ణుః ప్రసీదతు । (పళ్లెంలో నీళ్లు విస్తరిలో విడువవలెను.)। బ్రహ్మార్పణం బ్రహ్మహవిర్బ్రహ్మాగ్నౌ బ్రహ్మణాహుతం । బ్రహ్మైవతేన గంతవ్యం బ్రహ్మకర్మ సమాధినా । గయాయాం ధర్మపృష్ఠేతు సదసి బ్రహ్మణస్పతే । గయాశీర్షే వటే చైవ పితౄణాం దత్తమక్షయం । త్వాం యోగినశ్చింతయంతి త్వాం యజంతి చ యజ్వనః । హవ్యకవ్య భుగేకస్త్వం పితృదేవ స్వరూపధృత్ । కర్తాక్రియాణాం ససఇజ్యతే క్రతుః । స ఏవ తత్కర్మ ఫలం చయచ్ఛ । సృగాధియత్సాధన మప్యశేషం హరేర్న కించిద్వ్యతి రిక్తమస్తి ।

ఈశాన విష్ణు కమలాసన కార్తికేయ వహ్నిత్రయార్క రజనీశ గణేశ్వరాణాం, క్రౌంచామరేంద్ర కలశోద్భవ కశ్యపానాం పాదాన్నమామి సతతం పితృ (మాతృ) ముక్తి హేతూన్ । (తిల అక్షంతలు తీసుకొని దక్షిణం నుంచి ఈశాన్యం వైపుకు అక్షంతలు వేసుకుంటు నడువాలి) గయాయై నమః । గదాధరాయ నమః - పుండరికాక్షాయ నమః । కాశీ విశ్వేశ్వరాయ నమః । గయేయం గయేయం గయేయం (పళ్లెంలో నీళ్లు రెండు చేతుల తీసుకుని విస్తర్లో విడువవలెను.) దేశకాల పాత్రమంత్ర తంత్ర కర్మబోక్ష్యు సర్వం న్యూనాతి రిక్తాభ్యాం అచ్ఛిద్రమస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । సర్వంన్యూనాతి రిక్తాభ్యాంమచ్ఛిద్రమస్తు ॥ (పళ్లెంలో నీళ్లు విస్తరిలో విడువవలెను.) సవ్యం । అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమాన...

సంవత్సరే... అయనే... ఋతౌ.... మాసే.... పక్షే... తిథౌ... వాసరే విష్ణువాసరే విష్ణు నక్షత్రే విష్ణుయోగె విష్ణుకరణె ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం అస్యాం పుణ్యతిథౌ । ప్రాచీనావీతి । (యజమానస్య) అస్మత్ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరిక మృతహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధే (మాతృ పితామహీ ప్రపితా మహీః) అస్మత్ పితృపితామహా ప్రపితామహన్... గోత్రాన్ (గోతాః).... (దాయ్యః) శర్మణః వసురుద్రాదిత్య స్వరూపాన్ । **సవ్యం** । పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికాన్ విశ్వాన్ దేవాన్ ఉద్దిశ్య త్వయా (మయా) క్రియమానేన । **ప్రాచీనావీతి** । యజమానస్య అస్మత్ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధ పుణ్యకాలేన అస్మత్ **పితృపితామహ ప్రపితామహానాం (మాతృపితామహీ ప్రపితామహీనాం)** భారద్వాజస... గోత్రానాం (గోత్రాః) కిష్టయ్య సదాశివ్ కిష్టయ్య శర్మణాః.... (దాయీనాం) వసురుద్రాదిత్య స్వరూపానాం (స్వరూపే) ఏతేషాం (ఏతాసాం – స్త్రీలకు) (మయా) గయాన్న శ్రాద్ధేనైవ అక్షయాతృప్తిర్భూత్వా పునరావృత్తి రహిత శాశ్వత పరబ్రహ్మలోక నిత్య నివాస సిద్ధిరస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ పితౄణాం (మాతౄణాం) పునరావృత్తి రహిత శాశ్వత పరబ్రహ్మలోక నిత్య నివాస సిద్ధిరస్తు । (పళ్లెంలో నీళ్లు విస్తర్లో విడువాలి).

సవ్యం । *(తేనే లేక నెయ్యి బ్రాహ్మణుని పితృదేవత విస్తర్లో వేయాలి)* మధువాతా ఋతాయతే మధుక్షరన్తి సింధవః । మాధ్వీర్నః సన్త్వోషధీః । మధునక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ం రజః । మధుద్యౌరస్తునః పితా । మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః । మాధ్వీర్గావో భవంతు నః

మధు మధు మధు । సర్వం మధ్వస్తు । దేవతా నైవేద్యం (కుడిచేతి పవిత్ర తీయవలెను) (ఓం భూర్భువస్సువః) సత్యంత్వర్తేన్న పరిషించామి । అమృతమస్తు అమృతోపస్తరణమసి స్వాహా । భవాని శంకర దేవతాభ్యో నమః । సద్యస్కాల మహానైవేద్యం సమర్పయామి. ఓం ప్రాణాయస్వాహా... సమర్పయామి.

శ్రద్ధాయాం ప్రాణే నివిష్టో మృతం జుహోమి ।
శ్రద్ధాయా మపానే నివిష్టో మృతం జుహోమి ।
శ్రద్ధాయాం వ్యానే నివిష్టో మృతం జుహోమి ।
శ్రద్ధాయా ముదానే నివిష్టో మృతం జుహోమి ।
శ్రద్ధాయాగ్ం సమానే నివిష్టో మృతం జుహోమి ।
బ్రహ్మణిమ ఆత్మామృతత్వాయ । బ్రాహ్మణ ఆపోశనం దత్వా ।

(మొదలకు పితృలకు అమృతమస్తు అమృతోపస్తరణమసి అనుకుంటు ఆపోశనం పోయాలి).

ఏకోవిష్ణుర్మహద్భూతం పృథక్ భూతాన్యనేకశః । త్రీన్ లోకాన్ వ్యాప్య భూతాత్మా భుంక్తే విశ్వభుగవ్యయః । అనేన బ్రాహ్మణ (సువాసినీ) భోజనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః (మాతృ స్వరూప) పితృస్వరూపీ జనార్దన శ్రీ వాసుదేవః ప్రియతాం నమమః ప్రీతో భవతు (అక్షంతలు తీసుకొని నీళ్లు అక్షంతలు విడువాలి) । తత్సత్ బ్రహ్మార్పణమస్తు । దేవాః అమృతమస్తు । దేవేభ్యః అమృతమస్తు । పితృపితా మహా ప్రపితామహేభ్యో । (మాతృపితామహి ప్రపితమహిభ్యః) అమృతమస్తు (శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణో అమృతమస్తు)

। సువాసిన్యై అమృతమస్తు అమృతోపస్తరణమసి స్వాహా । (నిలబడాలి కర్త)

ఓం శ్రద్ధాయాం ప్రాణేనివిష్టోమృతం జుహోమి । శివోమా విశాప్రదాహాయ । ప్రాణాయ స్వాహా । శ్రద్ధాయామపానే నివిష్టోమృతం జుహోమి । శివోమా విశాప్రదాహాయ । అపానాయ స్వాహా । శ్రద్ధాయాం వ్యానే నివిష్టోమృతం జుహోమి । శివోమా విశాప్రదాహాయ । వ్యానాయ స్వాహా । శ్రద్ధాయా ముదానే నివిష్టోమృతం జుహోమి । శివోమా విశాప్రదాహాయ । ఉదానాయ స్వాహా । శ్రద్ధాయాగ్ం సమానే నివిష్టోమృతం జుహోమి । శివోమా విశాప్రదాహాయ । సమానాయ స్వాహా । బ్రహ్మణిమ ఆత్మామృతత్వాయ । కర శుద్ధిః । మంత్ర తంత్రలోప ప్రాయశ్చిత్తార్థం యథా శక్తి గాయత్రీం జపేత్ । (ప్రార్థన) (అధిశ్రవణం చెప్పవలె)

(భోజన మధ్యలో) అపేక్షితం యాచితవ్యం త్యాజ్యం చైవాऽనపేక్షితం । ఉపవిశ్యసుఖేనైవ భోక్తవ్యం స్వస్థమానసైః । విద్యమాన శాకపాక పదార్థేషు యద్రోచతే తద్గ్రాహ్యం । యన్నరోచతే తత్త్యాజ్యం । యథాసుఖం జుషధ్వం ఇతి యజమానః) జుషామహే (ఇతి భోక్తాః) (వండి వడ్డించిన పదార్థములలో మీ ఇష్టమైన పదార్థములను భుజించి మా పితృదేవతలను తృప్తిపరచి, మమ్ము కృతార్థులను చేయండి.)

(వికిర పిండ అన్నం దొప్ప తెచ్చుకోవలెను) (దర్భకర్రలు నూలు పెట్టాలి దాని ముందర వికిరి పిండం దొప్ప పెట్టాలి) దేవపితృమధ్యే భూమిం ప్రోక్ష్య । తిలదర్భాన్ వికీర్య । హుతశేషమన్నమాదాయ । ఓం భూర్భువస్సువః... ప్రచోదయాత్ । మధువాతా ఋతా యతే మధుక్షరంతి సింధవః । మాధ్వీర్నః

సంతోషధీః । మధునక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ం రజః । మధుద్యౌరస్తునః పితా । మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః । మాధ్వీర్గావో భవంతునః॥

అక్షన్నమీమదంతహ్యవప్రియా అధూషత । అస్తోషత స్వభానవో విప్రానవిష్ఠయామతీ । యోజాన్వింద్రతే హరీ ।

మధు మధు సంపన్నం । సుసంపన్నం । యచ్ఛిష్టం తత్యాజ్యం । సర్వం సంపూర్ణం (వికిర పిండం దొప్పలో నుండి) । (విశ్వేదేవ విస్తరి ముందర కొన్ని మెతుకులు వేయాలి) పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికా విశ్వేదేవాః (కర్త) తృప్తాస్థ । (భోక్త) తృప్తాస్మః । **ప్రాచీనావీతి । పితృపితామహ ప్రపితామహాః (మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః)** తృప్తాస్థ-తృప్తాస్మః ।

[సవ్యం : (బ్రాహ్మణుడు ఉంటే) శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణో తృప్తోసి, తృప్తోస్మిః ।]

ప్రాచీనావీతి :

శ్లో॥ అసంస్కృత ప్రమీతాయే త్యాగిన్యోయాః కులస్త్రియః ।

దాస్యామి తేభ్యో వికిరమన్నం తాభ్యశ్చపైతృకం (వికిర పిండం దొప్పల నుండి) । (పితృస్థానం ముందర మెతుకులు కుడి నుంచి నీళ్ల విస్తరి చుట్టు తిప్పాలి) **పునర్మార్జనం** । (మళ్లీ నీళ్ల విస్తరి చుట్టూ తిప్పాలి)

సవ్యం :

శ్లో॥ అసోమపాశ్చయే దేవాయజ్ఞ భాగ వివర్జితాః ।

తేషామన్నం ప్రదాస్యామి వికిరం వైశ్వదేవికం ॥

విష్ణుకు పునర్మార్జనం । [అసంశయో భవేదిష్ణుః మోక్ష సాధనమవ్యయం । పితౄణాంచ వరం శ్రేష్ఠం వికిరాన్నంచ వైష్ణవం పునర్మార్జనం ।] ప్రాచీనావీతి । (విష్ణు దగ్గర మెతుకులు నీళ్లు త్రిప్పాలి)

మం॥ యే అగ్ని దగ్ధా యేనగ్ని దగ్ధాయే వాజాతాః కులే (తవ) మమ । భూమౌదత్తేన పిండేన తృప్తాయాంతు పరాంగతిం । అగ్నిదగ్ధేభ్యః । అనగ్నిదగ్ధేభ్యః । యుష్మత్ (అస్మత్) కులప్రసూత మృతేభ్యః । అయం వికిర పిండ స్వధానమః । (ఈ మంత్రం వికిర పిండం పెట్టాలి) (వికిర పిండం దొప్పలో రెండు నూల గింజలు వేసి, ఉద్ధరిణి నీళ్లు పోసి పిండం చుట్టూ అప్రదక్షిణంగా తిప్పిపోయాలి.)

అగ్ని దగ్ధాశ్చ అనగ్నిదగ్ధాశ్చ మార్జయంతాం । ఏతద్వస్తిలోదకం । శేషమన్న ముచ్ఛిష్టభాగ్భ్యోన్నం ధీయతాం (ఇతి కర్త) (ఈక్రింది శ్లోకం బ్రాహ్మణులు ఉచ్ఛిషంను పక్కకే పెట్టవలెను) (బ్రాహ్మణులు తినగా మిగిలినది).

శ్లో॥ యజమాన కులేజాతా దాసాద్దాస్యోన్న కాంక్షిణః ।
తేసర్వే తృప్తిమాయాంతు (మయా) దత్తేన భూతలే ।

సవ్యం :

ఉత్తరాపోశనం (యజమాని నిలబడి యజమాని బ్రాహ్మణుని చేతిలో నీళ్లు పోయాలి) మొదలు పితృలకు (బ్రాహ్మణుని చేతిలో నీళ్లు పోయటం) అమృతాపిధానమసి । శ్రద్ధాయాం ప్రాణేనివిశ్యామృతగ్ం హుతం । ప్రాణమన్నే నాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయామపానే నివిశ్యామృతగ్ం హుతం ।

అపానమన్నేనాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయాం వ్యానే నివిశ్యామృతగ్ం హుతం । వ్యానమన్నే నాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయాముదానే నివిశ్యామృతగ్ం హుతం । ఉదానమన్నే నాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయాగ్ం సమానే నివిశ్యామృతగ్ం హుతం । సమానమన్నే నాప్యాయస్వ। అంగుష్ఠమాత్రః పురుషోంగుష్ఠంచ సమాశ్రితః । ఈశస్సర్వస్య జగతః ప్రభుః ప్రీణాతి విశ్వభుక్ । (అని సగం పుచ్చుకోవాలి.)

శ్లో॥ రౌరవే పుణ్యనిలయే పద్మార్బుద నివాసినాం।
అర్థినా ముదకం దత్త మక్షయ్య ముపతిష్ఠతు ॥

పిండ ప్రధానం

అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమాన... సంవత్సరే... అయనే... ఋతౌ.... మాసే.... పక్షే... తిథౌ... వాసరే విష్ణువాసరే విష్ణు నక్షత్రే విష్ణుయోగె విష్ణుకరణె ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్ఠాయాం అస్యాం పుణ్యతిథౌ । ప్రాచీనావీతి యజమానస్య అస్మత్ పితుః (మాతుః) (ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతహాఖ్యాన్న) శ్రాద్ధీయ తిలోదక పిండ ప్రధానం కరిష్యే । కురుష్వ (కూర్చతో విస్తర్లో కొట్టాలి) । (బ్రాహ్మణుని చేతి కడుక్కోవాలి)

అపాంమేద్యం యజ్ఞయగ్ం సదేవగ్ం శివమస్తుమే । ఆచ్ఛేత్తావో మారిషం జీవాని శరదశ్శతం । (వాయువ్యం నుంచి కొద్దిగా దక్షిణ అగ్నేయంకు ఒక దర్భతో భూమిని, తుడిచివేయాలి.) (నూలు చల్లవలెను).

మం॥ అపహతా అసురా రక్షాగ్ంసి పిశాచా వేదిషదః । శుంధంతాం పితరః (మాతరః) । శ్శుంధంతాం పితామహాః (పితామహ్యః) । శుంధంతాం

ప్రపితామహాః (ప్రపితామహ్యాః) । (నూలు చల్లవలెను) (దర్భలు పరుచవలెను)

సకృదాచ్ఛిన్నం దర్భైరవస్తీర్య । సకృదాచ్ఛిన్నం బర్హిరూర్ణామృదుస్యోనం పితృభ్యస్త్వా భరామ్యహం । అస్మిన్సీదంతుమే పితరస్సోమ్యాః పితామహాః ప్రపితామహాశ్చానుగై స్సహ । (నూలు చల్లవలెను)

మర్జయంతాం పితరో, (మాతరః) మార్జయంతాం పితామహాః (పితామహీః) మర్జయంతాం ప్రపితామహాః (ప్రపితామహ్యాః) । (ఒక పిండం తీసుకోవాలి)

1) ఏతత్తే । (భారద్వాజస) అస్మత్ పితః (మాతః) .... గోత్ర (గోత్రే).... (కిష్టయ్య) శర్మన్ (దాయీ) వసురూప (వసురూపే) యే చత్వామను । పిత్రే (మాత్రే) గోత్రాయ (గోత్రాయై) శర్మణే (దాయ్యే) వసురూపాయ (వసురూపాయై) యే చతమనుగచ్ఛంతి తేభ్యశ్చాయం (తాభ్యశ్చాయం) పిండః తస్మైతే (తస్యైతే) స్వధానమః । గోదావర్యాం దత్తమస్తు। (కూర్చతో నీళ్లు చల్లాలి).

2) (రెండవ పిండం తీసుకోవాలి) అస్మత్ పితామహ (పితామహీ)... గోత్ర (గోత్రే)... (సదాశివ్) శర్మన్ (దాయి) రుద్రరూప (రుద్రరూపయై) యే చత్వామను । అస్మత్ పితామహాయ, (పితామహ్యై) గోత్రాయ (గోత్రాయై) శర్మణే, రుద్రరూపాయ (రుద్రరూపాయై) యేచతమను గచ్ఛంతి తేభ్యశ్చాయం (తాభ్యశ్చాయం) పిండః తస్మైతే (తస్యైతే) స్వధానమః । గోదావర్యాం దత్తమస్తు ।

3) (మూడవ పిండం తీసుకోవాలి) అస్మత్ ప్రపితామహ (ప్రపితామయి) గోత్ర (గోత్రే), (కిష్టయ్య) శర్మన్ (దాయీ), ఆదిత్యరూప (ఆదిత్యరూపే) యే చత్వామను । ప్రపితామహాయ (ప్రపితామహ్యై), గోత్రాయ (గోత్రాయై), శర్మణే (దాయ్యై), ఆదిత్యరూపాయ (ఆదిత్యరూపాయై) యే చతమనుగచ్ఛంతి తేభ్యశ్చాయం (తాభ్యశ్చాయం) పిండః తస్మైతే (తస్యైతే) స్వధానమః । గోదావర్యాం దత్తమస్తు ॥ (కూర్చతో నీళ్లు చల్లాలి)

1) [మాతః గోత్రే, దాయీ, వసురూపే యాశ్చత్వామను । మాత్రే, గోత్రాయై, దాయై వసురూపయై యాశ్చతామనుగచ్ఛంతి తాభ్యశ్చాయం పిండః తస్యైతే స్వధానమః గోదావర్యాం దత్తమస్తు ।

2) పితామహి, గోత్రే, దాయీ రుద్రరూపే యాశ్చత్వామను । పితామహ్యై, గోత్రాయై, దాయై రుద్రరూపాయై యాశ్చతామనుగచ్ఛంతి తాభ్యశ్చాయం పిండః తస్యైతే స్వధానమః గోదావర్యాం దత్తమస్తు ।

3) ప్రపితామహి, గోత్రే, దాయీ ఆదిత్యరూపే యాశ్చత్వామను, ప్రపితామహ్యై, గోత్రాయై, దాయై ఆదిత్యరూపయై యాశ్చతామనుగచ్ఛంతి తాభ్యశ్చాయం పిండః తస్యైతే స్వధానమః గోదావర్యాం దత్తమస్తు॥]

(ఉప పిండాలు పెట్టాలి. 3) పిండశేషః పిండానాముపరినిధాయ అత్రపితరో మాదయధ్వం । (అని చేతులు కదిలించాలి)

మం॥ అమీమదంత పితరస్సోమ్యాః యే సమానాస్సమనసః । పితరో యమరాజ్యే । తేషాం లోకస్సధానమః॥ యజ్ఞోదేవేషు కల్పతాం । యే

సజాతాస్సమనసః । జీవా జీవేషు మామకాః । తేషాగ్ శ్రీర్మయి కల్పతాం । అస్మిన్ లోకే శతగ్ం సమాః । వీరంధత్త పితరః । ప్రాశ్య । (మెతుకు వాసన చూసి పక్కకు వేయాలి) సవ్యం - ఆచమ్య । (కండ్లకు, కాళ్ళకు నీళ్లు వ్రాసుకోవాలి).

ప్రాచీనావీతి (నువ్వులు చల్లాలి) మార్జయంతాం పితరో మార్జయంతాం పితామహాః మార్జయంతాం ప్రపితామహాః । [(మార్జయంతాం మాతరో మార్జయంతాం పితమహ్యః మార్జయంతాం ప్రపితామహ్యః మార్జయంతాం।)]

(రెండు కర్రలు నెయ్యి తీసుకొని పిండాల మీద కిందికి చల్లాలి) ఏతత్తే 1) పితః గోత్ర శర్మన్ వసురూప ఆంక్ష్వ । 2) పితామహ - గోత్ర - శర్మన్ రుద్రరూప ఆంక్ష్వ । 3) ప్రపితామహా, గోత్ర, శర్మన్ ఆదిత్యరూప ఆంక్ష్వ ।

[1) మాతః, గోత్రే, దాయీ వసురూపే ఆంక్ష్వ । 2) పితామహి, గోత్రే, దాయీ రుద్రరూపే ఆంక్ష్వ। 3) ప్రపితామహి, గోత్రే, దాయీ ఆదిత్యరూపే ఆంక్ష్వ ।]

(2 కర్రలతో నీళ్లు తీసుకొని పిండాల పైకి చల్లాలి.) 1) పితః, గోత్ర, శర్మన్ వసురూప అభ్యంక్ష్వ । 2) పితామహ, గోత్ర, శర్మన్ రుద్రరూప అభ్యంక్ష్వ। 3) ప్రపితామహః, గోత్ర, (దాయీ) ఆదిత్యరూప అభ్యంక్ష్వ । ఆంక్ష్వాభ్యంక్ష్వ పితరః । (దర్భలు పిండాల మీద పెట్టాలి).

1) మాతః, గోత్రే, దాయీ వసురూపే అభ్యంక్ష్వ । 2) పితామహి, గోత్రే, దాయీ రుద్రరూపే అభ్యంక్ష్వ। 3) ప్రపితామహిః, గోత్రే, దాయీ

ఆదిత్యరూపే అభ్యంక్ష్వ । ఆంక్ష్వాభ్యంక్ష్వ మాతరః । ఏతానివః పితరోవాసాగ్స్యతోనోన్యత్పితరో । మాయోష్ట, పితామహ, మాయోష్ట, ప్రపితామహ మాయోష్ట । వాసనోదశాంఛిత్వా పిండేషునిదధాతి (దారంపోగు పిండాల మీద పెట్టాలి.) । నమస్కారాఏతే మంత్రాః ।

మం॥ నమోవః పితరో రసాయ నమోవః పితరశ్శుష్మాయ నమోవః పితరో జీవాయ నమోవః పితర స్స్వధాయై నమోవః పితరో మన్యవే నమోవః పితరో ఘోరాయ పితరో నమోవోయ ఏతస్మిల్లోకేస్థయుష్మాగ్ స్తేను యేస్మిన్ లోకే మాంతేనుయ ఏతస్మిన్ లోకేస్థ యూయం తేషాం వసిష్ఠా భూయా స్తయేస్మిన్ లోకేహం తేషాం వసిష్ఠో భూయాసం । గృహాన్నః పితరోదత్త । సదోవః పితరో గేష్మపిత్యానుపతిష్ఠితే॥ (పిండాలు పెట్టే పళ్ళెంలో పెరుగుపోసి, కొద్దిగా నూలు, నీళ్లు పోసి కలిపి పిండాల చుట్టు అ ప్రదక్షిణంగా తిప్పవలెను.)

ఊర్జం వహంతీరమృతం ఘృతం పయః కీలాలం పరిస్రుతం । స్వధాస్థ తర్పయతమే పిత్యాన్ తృప్యత తృప్యత తృప్యత ।

మనోన్వాహువామహే నారాశగ్ంసేన స్తోమేన పితృణాంచ మన్మభిః । ఆన ఏతు మనః పునః క్రత్వే దక్షాయ జీవసే । జ్యోక్చ సూర్యం దృశే ।

కులాభివృద్ధ్యర్థం వంశాభివృద్ధ్యర్థం సవ్యేన పార్వణ పూజాంకరిష్యే । కురుష్వ । సవ్యం । పిండదేవతాభ్యః పితృభ్యః । ధ్యాయామి ధ్యానం స్వధా । ఆవాహయామి । ఆసనం స్వధా । పాదయోః పాద్యం స్వధా । హస్తయోః అర్ఘ్యం స్వధా । ముఖే ఆచమనీయం । స్నానం స్వధా । వస్త్రం స్వధా । గంధం స్వధా । తిలాక్షతాం

స్వధా । యవాక్షతాం స్వధా । దర్భాన్ స్వధా । పుష్పాణి స్వధా । తులసీపత్రం స్వధా । భృంగీరాజ పత్రం స్వధా । ధూపం స్వధా । దీపం స్వధా । నైవేద్యం స్వధా । ఓం భూర్భువస్సువః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । సత్యం త్వర్తేన పరిషించామి ।

పిండదేవతాభ్యః పితృభ్యః (పర్వణికి సమస్త పితృభ్య) అపూపభక్ష్య లడ్డుక పాయసాది నైవేద్యం స్వధా । అమృతమస్తు । అమృతోపస్తరణమసి స్వాహా । ఓం ప్రాణాయ స్వధా । ఓం అపానాయస్వాధా । ఓం వ్యానాయ స్వధా । ఓం ఉదానాయ స్వధా । ఓం సమానాయ స్వధా । మధ్యే మధ్యే పానీయం స్వధా । పూర్వాపోశనం స్వధా । ఉత్తరాపోశనం స్వధా । హస్తౌ ప్రక్షాళయామి । పాదౌ ప్రక్షాళయామి । తాంబూలం స్వధా । దక్షిణం స్వధా । ప్రార్థనా పూర్వక నమస్కారం స్వధా ।

గయేయం । అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమాన... సంవత్సరే... అయనే... ఋతౌ.... మాసే.... పక్షే... తిథౌ... వాసరే విష్ణువాసరే విష్ణు నక్షత్రే విష్ణుయోగె విష్ణుకరణె ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం అస్యాం పుణ్యతిథౌ । **ప్రాచీనావీతి** । యజమానస్య అస్మత్ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సనిక మృతహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధే పితృపితామహ ప్రపితామహాన్ (మాతృపితామహి ప్రపితామహిః) భారద్వాజస గోత్రాన్ (గోత్రాః) కిష్టయ్య సదాశివ్ కిష్టయ్య శర్మణః (దాయిః) వసురుద్రాదిత్య స్వరూపాన్ (స్వరూపాః) । **సవ్యం** । పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికాన్ విశ్వాన్ దేవాన్ ఉద్దిశ్య మయాక్రియామాణేన । **ప్రాచీనావీతి** యజమానస్య అస్మత్ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరిక మృతహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధేయ తిలోదక పిండప్రదానేన అస్మత్

పితృపితామహ ప్రపితామహానాం (మాతృపితా మహ ప్రపితామహీనాం) గోత్రానాం (గోత్రాః) భారద్వాజస (దాయిః) శర్మణాం వసురుద్రాదిత్య (స్వరూపాః) స్వరూపాణాం । ఏతేషాం (ఏతాసాం) *(యజమానులు అనాలి.)* మయా త్వయాదత్తాః పిండాః గయాపిండ తుల్య సదృశమస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । మయా త్వయా దత్తాః పిండాః గయాపిండ తుల్య సదృశా భవంతు ॥ *(నీళ్ల దోసిట్లో తీసుకొని విడువాలి)*

(కళ్లు ముసుకొని మధ్య పిండాన్ని నారాయణ అని 3 సార్లు కదిలించాలి) పిండానుద్వాసయిష్యే (కర్త) । (బ్రాహ్మణులు) ఉద్వాసయా । **సవ్యేన** । నమస్కారః । **ప్రాచీనావీతి** । **అయోధ్యా మధుర్మాయా కాశీకాంచీ అవంతికా** । పురీద్వారావతీచైవ సప్తైతా మోక్షదాయకాః ।

తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదాపశ్యంతి సూరయః । దివీవ చక్షురాతతం । తద్విప్రాసో విపన్యవో జాగృవాంసస్సమింధతే విష్ణోర్యత్పరమం పదం ॥

పిండస్థానే శాంతిరస్తు । పుష్టిరస్తు । తుష్టిరస్తు । వృద్ధిరస్తు । అవిఘ్నమస్తు । ఆయుష్యమస్తు । ఆరోగ్యమస్తు । *(నువ్వులు చల్లాలి.)*

స్వస్థానేవాసః । అన్యస్థానేనవాసః ।

(పిండములు యధాస్థానముకు తీసుకరావలయును.)

(అక్షితలు బ్రాహ్మణుల చేతికి ఇవ్వాలి)

సవ్యం । దేవాః పితరః పితరోదేవాః । దేవతాః పితృప్రసాదేన యజమానస్య గోత్రం వర్ధతాం । స్వస్తివర్ధతాం । విశ్వేదేవ ప్రసాదో అస్తు । పితృపితామహ

ప్రపితామహ (మాతృపితామహి ప్రపితామహీ) ప్రసాదో అస్తు । (కర్తల దోసిట్లో బ్రాహ్మణులు అక్షితలు వేయవలెను).

భోజన పాత్రాన్యుచ్ఛాలయిష్యే (విస్తర్ల మీద అక్షంతలు వేయాలి) (కర్త) ఉచ్ఛాలయ (భోక్తా) పురూర వార్ద్రవ సంజ్ఞికా విశ్వేదేవాః । యత్ దత్తం శ్రాద్ధమన్నమస్త్వక్షయ్యోదక మస్త్వితి బ్రూత (కూర్చ కొట్టాలి) (కర్త) అస్త్వక్షయ్యోదకం (భోక్తః) ।

ప్రాచీనావీతి । (మాతృ) అస్మత్ పితృపితామహ ప్రపితా మహాః (మాతృపితామహి ప్రపితామహ్యాః)। యత్దత్తం శ్రాద్ధ మన్న మస్త్వక్షయ్యోదక మస్త్వితి బ్రూత । అస్త్వక్షయ్యోదకం । స్వాహాంవాచయిష్యే । స్వధాం వాచయిష్యే । వాచ్యతాం । (ఈక్రింది మంత్రముతో కూర్చ విడువాలి.)

సవ్యం : శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణు శ్రాద్ధమన్నం అస్త్వక్షయ్యోదకం బ్రూత

ప్రాచీనావీతి :

ఋచేత్వా ఋచేత్వా సమిస్రవంతి సరితోనధేనాః । అంతర్హృదా మనసా పూయమానాః । ఘృతస్యధారా అభిచాకశీమి । హిరణ్యయో వేతసోమధ్య ఆసాం । తస్మిస్సుపర్ణో మధుకృత్కులాయీ భజన్నాస్తే మధుదేవతాభ్యః । తస్యాసతే హరయస్సప్త తీరే స్వధాం దుహానా అమృతస్యధారాం । (కూర్చతో నీళ్లు పిండాల మీద విడువవలెను) (కూర్చ విచ్చి పిండాల మీద పెట్టాలి.)

పితృభ్యః (మాతృభ్యః) పితామహేభ్యః (పితామహీభ్యః) ప్రపితామహేభ్యః (ప్రపితామహీభ్యః) అస్తుస్వధా । ఓగ్‌స్వధా । సంపద్యంతాగ్గ్ స్వధా । పితృణాం

(మాతృణాం) వల్లభం యస్మాద్ధరీం దోస్యశివస్యచ । రజితం పాహినస్తస్మాద్దుఃఖ సంసార సాగరాత్ ।

ఉపవిష్టేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యః । శ్రాద్ధభోక్తృ దక్షిణాః పాంతు పాంతు దక్షిణాః । (బ్రాహ్మణులకు దక్షిణ ఇవ్వవలెను)

సవ్యం । దేవానాగ్ం సువర్ణం । పితృణాగ్ం రజితం । విష్ణూనాం తామ్రం । స్వస్తి శోభనో హవిః । (యజమాని అక్షంతలు నుదుట పెట్టుకోవాలి) ప్రాచీనావీతి । *(3 లేక 5 కర్రలు బ్రహ్మయజ్ఞ ముడి విడుచుట)* వాజేవాజేవతవాజినోనో ధనేషు విప్రా అమృతా ఋతజ్ఞాః । అస్యమధ్వః పిబత మాదయధ్వం తృప్తాయాత పథిభిర్దేవయానైః ఉత్తిష్ఠంతు (మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః) పితృపితామహ ప్రపితామహాః । (ఒక్కొక్క దర్భా ఒక్కొక్కరికి ఇవ్వవలె విశ్వేదేవతలకు) సవ్యేన విశ్వేదేవాః । విష్ణునాసహ ।

మం॥ అమావాజస్య ప్రసవో జగమ్యాదాద్యావా పృథివీ విశ్వశంభూ ।
ఆమాగంతాం పితరా మాతరాచా మాసోమో అమృతత్వాయ గమ్యాత్ ।

శ్లో॥ దాతారోనోభివర్ధంతాం వేదాస్సంతతి రేవనః ।
శ్రద్ధాచనో మావ్యగమత్ బహుధేయంచనోస్తు । (కర్తావదేత్)
అన్నంచనో బహుభవేదతిథీగ్ శ్చలభేమహి ।
యాచితారశ్చనస్సంతు మాచయాచిష్మకంచన ।

భోక్తారః । దాతారోహోభి వర్ధంతాం వేదాస్సంతతిరేవవః । శ్రద్ధాచనో

మావ్యగమ్యత్ బహుధేయంచవోస్తు । అన్నంచవో బహుభవేదతిథీగ్గ్శ్చ లభద్వం । యాచితారశ్చవస్సంతు మాచయాచిధ్వం కంచన ॥ (కర్త) అన్నశేషః కింక్రియతాం । ఇష్టైస్సహ భోజ్యతాం (బ్రాహ్మణులు) ।

మం॥ స్వాదుషగ్ం సదః పితరో వయోధాః కృచ్ఛ్రేశ్రిత శ్శక్తీవంతో గభీరాః । చిత్రసేనా ఇషు బలా అమృధ్రాస్సతోవీరా ఉరవోవ్రాత సాహాః । బ్రాహ్మణాసః పితరస్సోమ్యాసశ్శివేనో ద్యావా పృథివీ అనేహసా । పూషానః పాతుదురితా ధృతా వృధో రక్షా మాకిర్నో అఘశగ్ం సఈశత । ఇహైవస్తం మావియోష్టం విశ్వమాయుర్వ్యశ్నుతం । క్రీడంతౌ పుత్రైర్నప్తృభిర్మోదమానౌ స్వేగృహే ।

మం॥ (అక్షితలు యజమాని చేతులో వేయవలెను) సర్వస్యాప్త్యై సర్వస్యజిత్యై సర్వమేవ తేనాప్నోతి సర్వం జయతి । శతమానం భవతి శతాయుః పురుషశ్శతేంద్రియ ఆయుష్యేవేంద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ।

శ్లో॥ ఆయుః ప్రజాం ధనం విద్యాం పుత్రం పౌత్రం సుఖానిచ ।
ప్రయచ్ఛంతు తథారాజ్యం ప్రీత్యాన్నృణాం (త్వం) పితామహః ।
సత్యా ఏతా ఆశిషస్సంతు । భరద్వాజ గోత్రాభివృద్ధిరస్తు ।
కొరిడె వంశాభివృద్ధిరస్తు । దీర్ఘాయుష్యమస్తు ।
(బ్రాహ్మణుల పాదములను పట్టుకొని ప్రదిక్షణ చేయాలి).

శ్లో॥ అద్యమే సఫలం జన్మ భవత్పాదాబ్జ వందనాత్ ।
అద్యమేవం శజాస్సర్వేయాతావోను గ్రహాద్దివం ।

పత్రశాకాదిదానేన క్లేశితాయూ యమీదృశాః । తత్క్లేశ జాతం చిత్తేతు

విస్మృత్యక్షంతు మర్హథ । వసిష్ఠ సదృశా విప్రాసస్సార్య పర్వసమాతిథిః । ఆసనాద్యైనసత్కారో భవేత్సత్కార ఏవహి । మంత్రహీనం క్రియాహీనం సంపద్ధీనం ద్విజోత్తమ । శ్రాద్ధం భవతు సంపూర్ణం ప్రసాదాద్భవతాం (మమ) తవ ॥

(కర్త) ఆసీమాంతమను వ్రజేత్ । అనువ్రజామ (బ్రాహ్మణులు పోవచ్చు) (ఆకు వెలుకల తీసి తూర్పుకాని ఉత్తర నిలబడి తలుపులు తీసి సగం నీళ్లు విడువాలి.)

కయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీ సదావృధ స్సఖా । కయాశచిష్ఠయావృతా ।

వామదేవాయనమో జ్యేష్ఠాయనమ శ్రేష్ఠాయనమో రుద్రాయనమః కాలాయ నమః కలవికరణాయ నమో బలవికరణాయ నమో బలాయ నమో బలప్రమథనాయ నమస్సర్వభూత దమనాయ నమోమనోన్మనాయ నమః ।

ప్రాచీనావీతి : (క్రింది మంత్ర చెప్పుచూ అర్చన పళ్ళెంలో నీళ్ళు బ్రోటన వ్రేలితో విడువవలెను)

మం॥ అష్టావష్టావన్యేషు ధిష్ణియేషూ పదధాత్యష్టా శఫాః పశవః పశూనేవా వరుంధే షణ్మార్జాలీయే షడ్వా ఋతవః ఋతవః ఖలువై దేవాః పితర ఋతూనేవ దేవాన్పితౄన్ ప్రీణాతి ।

ఏషయజమానస్య (అస్మత్) పితృయజ్ఞః (మాతృయజ్ఞః) తత్సత్ బ్రహ్మార్పణమస్తు । పితృణాం (మాతృణాం) బ్రహ్మలోకావాప్తిరస్తు । తథాస్తు ॥ (కాళ్లు కడిగిన చోటు పై మంత్రం చెపత్రు అర్చన పళ్లెంలో నీళ్లు విడువవలెను) ఇదం శ్రాద్ధం గయాశ్రాద్ధఫలదమస్తు ।

మం॥ అపహంతీంద్రా యత్రాత్రే పురోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపేద్బద్ధోవా పరియత్తోవేంద్రమేవ త్రాతరగ్గ్స్వేన భాగధేయేనోపధావతి స ఏవైనం త్రాయత ఇంద్రాయార్కాశ్వమేధవతే పురోడాశమేకాదశకపాలం నిర్వపేద్యం మహాయజ్ఞోనోపనమేద్తేవై మహాయజ్ఞస్యాంత్వేతనూయదర్కాశ్వమేధా వింద్రమే వార్కాశ్వమేధవం తగ్గ్స్వేన భాగధేయేనోపధాపతి స ఏవాస్మా అంతతో మహాయజ్ఞం చ్యావయత్యుపైనం మహాయజ్ఞోనమతి ।

విష్ణవేనమో విష్ణవేనమో విష్ణవేనమః ఓం తత్సత్ ।

ఔపాసనము దగ్గర

(ఈశాన్యం వైపు ఆకువేసి అక్షతలు వేయాలి.) అగ్నయే వైశ్వానరాయ నమః

ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం సమర్పయామి. సర్వోపచారార్థే అక్షతాన్ సమర్పయామి, ఆజ్య నైవేద్యం సమర్పయామి.

ఓం భూర్భువస్సువః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । సత్యం త్వర్తేన పరిషించామి । అగ్నయే వైశ్వనరాయ నమః ఆజ్యోపహారం నివేధయామి । అమృతమస్తు । అమృతోపస్తరణమసి స్వాహా । ఓం ప్రాణాయ స్వాహా । ఓం అపానాయస్వాహా । ఓం వ్యానాయస్వాహా । ఓం ఉదానాయస్వాహా । ఓం సమానాయస్వాహా ।

ప్రాగాది పరిస్తరణాన్యుత్తరే విస్రుజేత్ । (తూర్పు నుండి ధర్భలు తీయాలి, ఉత్తరం దిక్కు వేయాలి)

శ్లో॥ గచ్ఛగచ్ఛ సురశ్రేష్ఠ స్వస్థానం పరమేశ్వర ।
యత్ర బ్రహ్మాదయో దేవా తత్రగచ్ఛహుతాశన ॥
(ఉద్ధరిణితో అగ్నిని కదిలించాలి)

మం॥ రక్ష ॥ బృహత్సామక్షత్ర భృద్వృద్ధ వృష్ణియం త్రిష్టుబౌచస్సుభితముగ్రవీరం । ఇంద్రస్తోమేన పంచదశేన మద్యమిదం వాతేన సగరేణ రక్ష ॥ (ఉద్ధరిణితో భస్మాన్ని నుదుట పెట్టుకోవాలి.)

వషట్తే విష్ణవాస ఆకృణోమితన్మేజుషస్వ శిపివిష్టహవ్యం । వర్ధంతు త్వాసుష్టుతయోగిరోమేయయూయం పాతస్వస్తిభిస్సదానః । తత్సత్ పరమేశ్వరార్పణమస్తు ॥

శ్రాద్ధాంగ తర్పణమ్ :

ఆచమ్య ॥ కేశవాయస్వాహా... శ్రీకృష్ణ పరమాత్మనే నమః ।

పృథివ్యాః ఓం భూః, ఓం భువః, ఓగ్ం సువః ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓగ్ం సత్యం తత్సవితుర్వరేణ్యం । భర్గోదేవస్య ధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓ మాపోజ్యోతిరసోమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ।

మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ముద్దిశ్య, శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, శ్రీ గోవింద గోవిందమహా విష్ణురాజ్ఞయా – పుణ్యతిథౌ ప్రాచీనావీతి । యజమానస్య పితుః ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధంగ పరేహని అపకృష్య సద్యః తిలతర్పణం కరిష్యే

1) పితరం – గోత్రం – శర్మాణంవసుః రూపం స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి స్వధానమస్తర్పయామి ।

2) పితామహం – గోత్రం – శర్మాణం రుద్రరూపం స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి ।

3) ప్రపితామహం – గోత్రం – శర్మాణం ఆదిత్యరూప, స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి ।

1) మాతరం – గోత్రాం – దాయీం వసురూపాం స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి ।

2) పితామహీం – గోత్రాం – దాయీం రుద్రరూపాం స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి ।

3) ప్రపితామహం - గోత్రాం - దాయీం ఆదిత్యరూపాం, స్వధానమ స్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి, స్వధానమస్తర్పయామి ।

శ్లో॥ యేకేచాస్మత్ కులేజాతా అపుత్రాగోత్రిణమృతాః ।
తేగృహ్ణంతు మయాదత్తం సూత్రనిష్పీడనోదకం ।
విష్ణవే నమో, విష్ణవే నమో, విష్ణవే నమః

అనేన శ్రాద్ధాంగ పరేహని అపకృష్య సద్యః తిలతర్పనేన భగవాన్ సర్వాత్మకః పితు స్వరూపీ జనార్ధన శ్రీవాసుదేవ ప్రియతాం నమమ । తత్సత్ పరమేశ్వరార్పణమస్తు ।

సవ్యం । ఆచమ్య కేశవాయస్వాహా... శ్రీకృష్ణ పరమాత్మనే నమః ।
అద్య ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్ఠాయాం శుభతిథౌ ।

తీర్థశ్రాద్ధ పద్ధతులు

1. తీర్థ విధికి తర్పణాలు మొదటి ఔపాసనం అయిన తర్వాత విడిపించాలి. తర్పణాలు ద్వితీయ విభక్తి వరుస ప్రకారం విడిపించాలి.

2. తీర్థ శ్రార్థ విధిలో లేనివి ప్రాంతీ సం॥ మంత్రం నుడి తీసివేయవలసినవి.

   1. అర్ఘ్యం
   2. ఆవాహనం
   3. ద్విజాంగుష్ఠ నివేదనం
   4. తృప్తి ప్రశ్న
   5. వికిరం *(వికిరపిడం పెట్టించుట లేదు)*

3. తీర్థవిధికి ప్రాతి సాంవత్సరిక మాత్రంలో "ప్రాతి సాంవత్సరిక మృతహాఖ్యాన్న శ్రాద్ధేకు బదులుగా ఈక్రింది శ్లోకం ఎన్నిసార్లు వస్తే అన్ని సార్లు చెప్పాలి (దీనిని తప్పక జ్ఞాపకం చేయాలి.)

శ్లో॥ పిత్రాది సర్వేషాం పితృణాం సింహస్థితే దేవగురౌసార్థ
త్రికోటి పుష్కరిణీ గోదావరి తీర్థ ప్రయుక్తాన్న శ్రాద్ధే

4. పిండ ప్రధానం పేజీ నెం.   లో పిండ ప్రధానం ఉన్న వరుస ప్రకారం చదవాలి.

5. తీర్థ శ్రార్థ విధిని విశ్వేదేవతలు ఇద్దరు వేరే ఉంటారు.

   వారిపేర్లు : 1. దూః సంజ్ఞికాౕ 2. విలోచన సంజ్ఞికాన్ కలిపితే దుర్వీలోచన

నోట్ : ఇద్దరు విశ్వే దేవతలకు పర్వణిలో ఇద్దరు బ్రాహ్మణులు వేర్వేరుగా పిలవాలి.

6. 5 గురు బ్రాహ్మణులు

1. ఒక బ్రాహ్మణుడు దూః సంజ్ఞికాన్ విశ్వేదేవత

2. ఒక బ్రాహ్మణుడు విలోచన సంజ్ఞికాన్ విశ్వేదేవత

3. పితృ పితామహ ప్రపితా మహాః, (మాతృ పితామహి ప్రపితా మహ్యాః) – 6 గురికి ఒక బ్రహ్మ

4. మాతామహ, మాతుః : పితామహ, మాతుః ప్రపితామహి (మాతామహి), మాతుః పితామహి మాతుః ప్రపితా మహ్యాః – 6 గురికి ఒక బ్రహ్మ

5. పితృవ్యాది సర్వేకారుణ్యకు ఒక బ్రహ్మడు
(సుతః నుండి సఖ వరకు)

నోట్ : పై 5 గురు బ్రాహ్మణులు అందరికి ఒక్కటి కాని ఎవరికైతే

ఎక్కువ బ్రహ్మడు 1. సాపత్య మాత సవితి తల్లి)

ఎక్కువ బ్రహ్మడు 2. ఆత్మపత్ని (భార్య) – ఆకు పెట్టవలసివస్త వీరికి కూడా వరుసలో సాపత్య మాతకు 2వ బ్రహ్మడు అదనంగా ఆత్మపత్నికి 6వ బ్రహ్మడు అదనంగా తర్వాత మాతామహ మాతుః పితామహలకు 4వ బ్రహ్మడుగా పిలవాలి.

7. తీర్థ విధిలో కురుచకు – 9 కర్రలు (మాసికంకు 5 కర్రలు)

పిండాల క్రింద పరుచుటకు – 16 కర్రలు లేక 21 కర్రలు

బ్రహ్మయజ్ఞంకు కుడి తొడపై పెట్టుకొనే దర్భలు – 5 (బ్రాహ్మణులు సంఖ్యను బట్టి)

ప్రతి సాంవత్సరీకంకు 7 కర్రలు.

8. పవిత్రకు మూడు దర్భలతో చేయాలి.
రెండు కొనలు ఒక్క దిక్కు – ఒక కొన ఒక దిక్కు

పిండ ప్రధానం

(వీరికి మాత్రమే అధికారం కలదు)

1) తండ్రి 2) తల్లి 3) పినతల్లి 4) పెత్తల్లి

శ్లో॥ ఆదౌపితా తథా మాతా సాపత్నీజననీ తథా ।

మాతామహాస్సపత్నీకాః ఆత్మపత్నీ స్తదైవచ ॥

4) తల్లితండ్రులు వారిరి భార్యలు 5) భార్య (ప్రత్యేకక్షణం)

నోట్ : పిండాలు పెట్టేటప్పుడు వరుస ప్రకారం పిండాలు పెట్టే విధానం వరుస క్రమంలో ఉన్నది.

పిండ క్రమము

శ్లో॥ పితౄణాం పశ్చిమభాగే మాతృపిండం యథాక్రమం ।

మాతా మహశ్చతత్పూర్వం, ఆత్మపత్నీత దుత్తరం ।

సుత, భ్రాతృ, పితృవ్యాశ్ర, మాతాపిత్రోశ్చ మధ్యమే ।

మాతామహ, మహీమధ్యే, మాతులాస్సహభార్యకాః

దుహితాస్సర్వ కారుణ్యాః శేషం దక్షిణతో దిశి ।

నోట్ : అన్ని పిండాలు పెట్టించిన తర్వాత ధర్మపిండాలు పెట్టించాలి.

ధర్మ పిండములు

ఈక్రింది శ్లోకములతో వరుసగా పడమర ఉత్తరం తూర్పు దక్షిణ దిశలలో ఇది వరకు పెట్టిన పిండాలకు నాలుగు వైపులా 4 ధర్మపిండాలు పెట్టించాలి.

పడమర : 1. పితృవంశేమృతా యేచ గతిర్యేషాం న విద్యతే ।

తేషా ముద్ధరణార్థాయ ఇమం పిండం దదామ్యహమ్ ॥

పడమర : **2.** మాతృవంశేమృతాయాశ్చ గతిర్యాసాం న విద్యతే ।
తాసాముద్దరణార్థాయ ఇమం పిండం దదామ్యహమ్ ॥

పడమర : **3.** ఉత్పన్న కుల ధర్మాణాం జ్ఞాతాజ్ఞాత కులేమమ ।
ధర్మపిండో మయాదత్తో హ్యక్షయ్య ముపతిష్ఠతు ॥

పడమర : **4.** శమీ పత్ర ప్రమాణేన పిండం దద్యాద్గయాశ్రయే ।
ఉద్ధరేత్సప్త గోత్రాణి కులమేకోత్తరం శతమ్ ॥

శ్రాద్ధ విభక్తి సూచిక

శ్లో॥ సంకల్పాసనయోః షష్ఠీ । ద్వితీయే ఆవాహనం తథా ।
అన్నపానే చతుర్థీస్యాత్ । శేషం సంబోధనస్తథా ॥

నోట్ : శ్రాద్ధంలో ఎక్కడెక్కడ ఏ విభక్తులు వాడాలో పై శ్లోకం వివరిస్తుంది.

ఔపాసనం నాలుగు బాగాలు చేసినవి

1. ఈశాన్యం - అగ్ని
2. ఆగ్నేయం - పితృలకు
3. నైఋతి - పిండాలకు
4. వాయవ్యం - వికిరం

ఓం శ్రీమాత్రే నమః

శ్రీ మహాశక్తి దేవాలయము

కరీనగరము.

మహా దుర్గ

మహాలక్ష్మి

మహా సరస్వతీ